

ÀGORA

INSTITUT RAMON MUNTANER
REGISTRE
DATA 08-05-08
ENTRADA SORTIDA
Nº Nº

Època I • Num. 1 • desembre 2003

La Trona

En el marc d'una animada reunió de junta de La Xarranca, el 2000, sorgí la idea d'editar un llibret que recopilés la trajectòria de la nostra entitat.

Aquella idea quedà latent en l'associació fins que, ara fa un any, el secretariat d'Àgora Cultural ens demanà el relleu en aquesta funció.

Parlant de les activitats que hauríem de dur a terme durant el 2003 –Diada de Sant Jordi, Manifest Cultural, Dia de la Cultura, premi Àgora–, vàrem suggerir la creació d'una publicació periòdica que servís de portaveu a totes les associacions de caràcter cul-

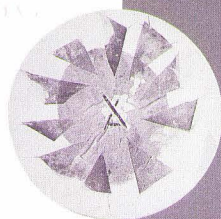
lural i el ministeri de Cultura. La demanda de subvencions dels ànims existents a l'entitat i l'efecte de cert dinamisme produïda abans d'engegar la confecció de la

primera exemplar d'Àgora

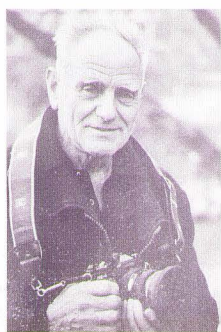
Cultural que tengué a les mans pretén ésser el preàmbul d'un mitjà obert a totes les entitats actives en l'àmbit de la difusió cultural d'Andorra.

908
(And)
(05)
AC

ÀGORA CULTURAL

ÀGORA

Portada

Josep Alsina i Martí,
fotògraf

Foto: Josep M. Ubach

ASSOCIACIÓ DE CREADORS D'ANDORRA - LA XARRANCA

ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS D'ANDORRA

CENTRE DE LA CULTURA CATALANA DEL PRINCIPAT D'ANDORRA

CERCLE DE LES ARTS I DE LES LLETRES

CINECLUB DE LES VALLS

ESBART SANTA ANNA

FEDERACIÓ ANDORRANA DE FOTOGRAFIA

FUNDACIÓ AMICS DELS ORGUES

SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES

VELLES CASES ANDORRANES

AQUESTA PUBLICACIÓ RESTA OBERTA A TOTS ELS SUGGERIMENTS I COL·LABORACIONS (MITJANÇANT OPINIONS, ARTICLES O D'ALTRES FORMES) DE TOTS ELS SEUS LECTORS. ACTUA COM A CONSELL DE REDACCIÓ DE LA REVISTA ÀGORA CULTURAL. PODEU ENVIAR ELS VOSTRES ESCRITS, DEGUDAMENT SIGNATS, A LA SECRETARIA DE L'ENTITAT, PER CORREU, PER FAX O PER CORREU ELECTRÒNIC (ASSOCIACIÓ DE CREATIUS D'ANDORRA LA XARRANCA. Apartat de correus francesos 24 d'Andorra la Vella. TEL.: 357 958; galba@andornet.ad)

Govern d'Andorra
**Ministeri d'Educació,
Cultura, Joventut i Esports**

Consell de redacció: Àgora Cultural
Secretariat La Xarranca

Disseny i maquetació: Raül Valls SL
Impressió: Impremta Principat SA
DL:AND/714/2003

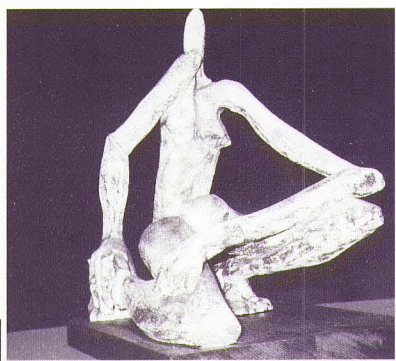
INSTITUT RAMON MUNTANER
*Fundació privada dels Centres d'Estudi
de Parla Catalana*
Mas de la Coixa,
Roïonda Eix de l'Ebre, N-420 s/n
43770 Móra la Nova
CIF: G-43725233
Telèfon/fax 977 401 757

SUMARI

PREMI ÀGORA CULTURAL	3
FÒRUM	7
CAVE CANEM	9
RETALLS	15
ENTICULTURA	20
HISTÒRIA	27
PAPIRUS	32
L'ODISSEA CULTURAL	32

Josep Alsina i Martí

Premi Àgora Cultural 2003

Sobre aquestes línies, el cap de Govern, Marc Forné, entrega una placa commemorativa i el vice-secretari d'Àgora, Jordi Pantebre, entrega l'escultura "Parlem de mi", de Mercè Ciàuriz, a Josep Alsina. A la dreta, pergami signat pels deu presidents de les associacions, entregat per la secretària d'Àgora, Lluïsa Casas. Foto: Àngels Mach

Per Josep Maria Ubach

Fotògraf

Josep Alsina i Martí va néixer a Sabadell el dia 7 d'octubre de 1911. Els seus pares eren Jaume Alsina i Maria Martí. Un cop acabada la Primera Guerra Mundial decidiren traslladar-se a viure a Tolosa per treballar en una fàbrica de punt. Aquest viatge possiblement es produí per la gran demanda en l'àmbit del sector tèxtil i per l'agitació que visqué la ciutat de Sabadell entre els anys 1916 i 1920 amb motiu de les reivindicacions socials dels obrers del mateix ram.

ÀGORA CULTURAL

AGORA CULTURAL D'ANDORRA

PREMI 2003

«En Josep ALSINA i MARTÍ

Per assolir la commemoració del 90è aniversari del 2003 AGORA CULTURAL D'ANDORRA, les seves entitats i col·laboradors decideixen concedir un premi a aquest premi. Després d'haver-se representat la societat cultural amb els seus membres, per la seva aportació a la cultura i a través de la seva obra artística i social, per assolir la commemoració del 90è aniversari del 2003 AGORA CULTURAL D'ANDORRA.

Per la Federació de Ciutat d'Andorra la Vella (A.C.V.)
El President: Sr. Lluïsa CASAS

Per la Federació d'Andorra la Vella (A.F.A.)
El President: Sr. Antoni MORELL

Per la Federació de la cultura catalana (A.C.C.)
El President: Sr. Antoni VALLS

Per la Federació de les Arts i les Letres (A.A.L.)
El President: Sr. Joan BURQUES

Per la Federació de les Valls (A.F.V.)
El President: Sr. Pere SEMENTE

Per la Federació de Santa Anna (A.S.A.)
El President: Sr. Jordi TUDO

Per la Federació d'Andorra de Fotografia (A.F.F.)
El President: Sr. Joan BURQUES

Per la Federació d'Andorra de la Música i la Dansa (A.F.M.D.)
El President: Sr. Antoni VALLS

Per la Federació d'Andorra de Ciències (A.F.C.)
El President: Sr. Antoni VALLS

Per la Federació de les Valls (A.F.V.)
El President: Sr. Joan BURQUES

Per la Federació d'Andorra de la Fotografia (A.F.F.)
El President: Sr. Joan BURQUES

INSTITUT RAMON MUNTANER

REGISTRE

DATA 13/02/08

ENTRADA	SORTIDA
Nº	Nº 3

La vida a Tolosa li proporcionà una bona formació escolar que li possibilità, un cop acabats els estudis de mecànica, començar a treballar en importants empreses de la indústria automobilística. En aquells anys Josep Alsina Martí s'inicia en la pràctica de diversos esports com el tennis, la natació, el muntanyisme, el ciclisme, el caiac, l'esquí i el motociclisme, també com a mitjà de transport.

Fou amb motiu de diferents viatges per practicar l'esquí que conegué Andorra, on al port d'Envalira es practicava sense remuntadors tot fent les ascensions a peu.

El mes d'octubre de l'any 1940, després de les seves primeres noces, s'instal·là a Andorra, on nasqueren els seus dos fills, el Joan i la María José.

Començà a treballar en una empresa dedicada a la importació de carburants, propietat d'Amadeu Rossell Calva, on desenvolupà diverses tasques durant més de quaranta anys, fins a la data de la seva jubilació.

Fidel al seu entusiasme per la fotografia i malgrat els temps difícils dels anys quaranta i cinquanta i les dificultats per importar productes fotogràfics fabricats a Europa de marques com

Fou amb motiu de diferents viatges per practicar l'esquí que conegué Andorra, on al port d'Envalira es practicava sense remuntadors tot fent les ascensions a peu

Sortida de l'església d'Escaldes. Anys quaranta. Foto: Josep Alsina. AHN / FAM

Lumière, Kodak, Agfa o d'altres, en nombroses ocasions i fent prova d'una ferma capacitat de superació fabricà, mitjançant fórmules especials, els productes que li permetien gaudir d'aquesta tècnica malgrat les precarietats d'aquells anys. Possiblement la més coneguda era l'anomenada 10, 100, 1.000, ja que s'utilitzaven 10 g de metol, 100 g de sulfat i 1.000 cc d'aigua. D'aquests anys són nombroses les anècdotes que fan referència a la fotografia i a la particularitat de diversos productes que arribaven a Andorra, com ara partides de bobines fotogràfiques sense pel·lícula, papers caducats o aparells fotogràfics amb manca de mecanismes indispensables per al seu bon funcionament. Per tots aquests

motius s'arribà a una desconfiança vers el material fotogràfic provinent d'Europa i foren moltes les proves de qualitat que hagué de realitzar per certificar les propietats reals dels diferents productes fotogràfics.

Evidentment, les seves aficions esportives i culturals es continuaren desenvolupant en un àmbit més limitat que a la ciutat de Tolosa.

Una de les aficions que encara practica amb una il·lusió poc habitual és la fotografia, tècnica o art que sens dubte és la que més emocions li ha aportat.

En aquest àmbit Josep Alsina i Martí fou importador de marques de material fotogràfic com Kodak, Leica, Franke & Heideke, entre d'altres, i usuari modèlic d'aparells com Robot,

Voigländer, Leica, Contax, Mamiya, Chinon, Minox, Rollei, etc.

Anys més tard, a partir dels seixanta, qui no recorda les llargues xerrades sobre fotografia que es produïen en aquella estació de servei prop del riu Valira, davant del Prisunic, sota la benèvola autoritat i paciència de la mare, Maria Martí, i l'inseparable *Flash*, el gos més llaminer d'Andorra la Vella? Sens dubte, durant molts anys fou un lloc de referència per a tots els fotògrafs del país i també per als que arribaven a Andorra per motius professionals.

Josep Alsina Martí ha estat també durant molts anys un fervent promotor de la Creu Roja Andorrana, entitat altruista per excel·lència, fundada el 20 de novembre de 1980; n'és membre fundador, molt estimat per la seva dedicació a les activitats de la Creu Roja.

Ballada de sardanes a Escaldes. Anys quaranta. Foto: Josep Alsina AHN / FAM

L'any 1981 contragué segones núpcies amb la senyora Ita Calle Núñez. La seva gran personalitat li aportà generositat, respecte, complicitat i

una aliança inseparable lluny d'egoïsmes que vampiritzen la personalitat de la persona estimada.

El mes de setembre de 1988 la conselleria d'Educació i Cultura, en un projecte de recuperació d'imatges històriques del nostre Principat, donà a conèixer part de l'arxiu fotogràfic de Josep Alsina mitjançant una exposició i amb la realització d'un catàleg intitulat *Passeig per la memòria. Andorra 1930-1960 Josep Alsina i Martí. Fotògraf*, en què se'ns mostrà una part de la història més moderna d'Andorra íntimament lligada al desenvolupament social, econòmic i cultural del nostre país.

Jean-Claude Lemagny, fotògraf francès, digué que la fotografia és "*un instant de pensée visuelle*". Una manera de pensar i veure l'entorn humà i físic en què el temps no es captura, s'evoca, i permet de configurar un cúmul d'instantats aturats, com si es tractés d'una cursa per domesticar el temps.

Festa de bateig al carrer d'Escaldes. Anys quaranta. Foto: Josep Alsina AHN / FAM

La cònsol major d'Escaldes-Engordany, Lydia Magallón; el matrimoni Josep Alsina i Ita Calle, i el cap de Govern, Marc Forné. Foto: Àngels Mach

Una part del públic assistent a l'acte. Foto: Àngels Mach

Josep Alsina i Martí ha practicat durant més de cinquanta anys allò que Walter Benjamin anomenà "arqueologia moderna" i, com la majoria dels fotògrafs de la seva època a Andorra, fou perllongador de les tendències clàssiques de la fotografia amb les influències del pictoralisme, el documentalisme i la il·lustració, i ens mostra, mitjançant les seves imatges, un sentit de la curiositat i l'extraordinària generositat del seu cor en el moment de realitzar algunes de les fotografies que conformen el seu arxiu.

Esperonat per la capacitat contagiosa

per sorprendre i fascinar, les seves imatges constitueixen una font important d'informació no sotmesa a cap directriu ni criteri de caràcter oficial o d'un altre tipus. Italo Calvino (*Seis propuestas para el próximo milenio*) ens informa que "el gran nombre d'imatges que es produeixen en els nostres dies desapareixen immediatament com els somnis que no deixen empremta en la memòria". Aquesta consideració ens obliga a pensar que el camí de la postfotografia ja fa anys que s'ha iniciat, i que la nostra societat hauria de mostrar-se més sensible a la desmesurada capacitat de seducció provocada per les imatges actuals que en els diferents àmbits de la publicitat, el fotoperiodisme i la fotoil·lustració converteixen les imatges en misatges banalitzadors i frívols.

Per aquest motiu cal remarcar la importància d'un fons fotogràfic testimoni d'una època ja passada.

Una altra de les particularitats que dóna arguments a l'obra fotogràfica de Josep Alsina i Martí se centra en la seva absoluta independència i criteri en el moment de realitzar les seves imatges. La possibilitat de poder treballar com a fotògraf *free lance*, sense haver de seguir les directrius imposa-

des per la particularitat i el condicionament que comporta treballar per encàrrec d'un organisme oficial o públic. Aquesta particularitat permet al fotògraf marcar els seus propis límits ètics, morals i estètics segons el seu criteri i la seva personalitat.

És en la representació fotogràfica i el record que les imatges de Josep Alsina Martí ens provoquen el vertigen de la distància en el temps convidant-nos a establir un diàleg amb la nostàlgia en un intent d'evitar caure al forat de l'oblit. Proust, gran defensor de la memòria, parlava de "la fotografia deliciosament viva", i és a través de la fotografia que s'ha construït la memòria moderna de la humanitat. Cap als anys trenta, Laszlo Moholy-Nagi deia que "l'analfabet del futur no seria qui no fos capaç de llegir un text, sinó qui no sabés fotografiar".

El paisatge humà d'Andorra configura un cúmul de valors que ens aporten una personalitat particular. Sens dubte, Josep Alsina i Martí és, pel seu treball i el seu caràcter, algú a qui tots volem fer palesa la nostra estima i consideració; i, per damunt de tot, l'agraïment per deixar-nos el plaer de poder establir un diàleg entre el record del passat i el present. |

Una altra de les particularitats que dóna arguments a l'obra fotogràfica de Josep Alsina i Martí se centra en la seva absoluta independència i criteri

Per Lluïsa Casas, pintora,
amb el suport de Josep M. Rocamora,
professor d'arts cinematogràfiques.

Esbossos i *pinzellades* sobre *pintura i cinema*

Sempre m'han atret les relacions entre la pintura i el cinema, ben diverses i documentades, però no sempre prou conegudes o valorades. Avui, a les portes de l'Any Dalí, em sembla oportú introduir aquest tema i fer referència a una creació de l'artista empordanès que forma part d'un film molt conegut, *Recuerda*, d'Alfred Hitchcock. Es tracta de l'escena en què el protagonista explica al seu psiquiatre un somni, en el qual ell es troba involucrat i que es representa amb uns espectaculars i misteriosos decorats creats pel mateix Dalí i en els quals trobem nombrosos símbols i elements visuals producte de la seva personal imaginació dins l'estètica surrealista. La participació de Dalí en el cinema ja s'havia iniciat anys abans amb els films dirigits per Luis Buñuel *Un perro andaluz* i *La edad de oro*, que varen sembrar la llavor d'una presència notable del surrealisme en el cinema que ha arribat fins als nostres dies.

Aquestes obres són segurament, amb alguns films expressionistes com *Nosferatu* de Murnau o *Metròpolis* de Fritz Lang, els exemples més destacats de la col·laboració entre les arts plàstiques i el cinema, en el context dels primers moviments avantguardistes del segle xx. De fet, aquesta col·laboració

podem fer-la extensible a la major part d'aquests moviments; així, es pot parlar d'un cinema cubista, futurista, dadaïsta o abstracte. Si potser, a causa del seu caràcter experimental o a la menor quantitat d'obres realitzades, aquests darrers no han assolit una major rellevància pública, sí que és palesa la seva gran influència en els diferents moviments cinematogràfics avantguardistes i experimentals al llarg de tot el segle xx. Un exemple destacat d'aquesta influència podria ser l'obra cinematogràfica del famós artista pop Andy Warhol, pintor i cineasta. I, a través d'aquest, molt influent al seu torn, la d'artistes actuals i reconeguts com el mateix Pedro Almodóvar, a qui agrada reunir en els seus films destacats representants de les arts plàstiques, el disseny gràfic, l'interiorisme o la moda, tot configurant una estètica pròpia plena de força i de sentit dramàtic.

Fora de l'àmbit estrictament avantguardista, les relacions entre la pintura i el cinema es produeixen en un gran nombre de pel·lícules. En el procés d'obtenir-ne una estètica o una ambientació visual de qualitat, tant si es tracta d'èpoques passades com actuals o futures, els diversos professionals que hi participen (director de

fotografia, director artístic, decoradors, dissenyador gràfic, estilistes, etc.) realitzen les seves tasques de composició de la imatge, disseny de l'escenografia o del vestuari, tractament de la llum i el color, etc. aplicant sovint uns coneixements i unes destreses que provenen dels diferents estils pictòrics que s'han desenvolupat al llarg de la història.

De fet, alguns d'aquests estils són contemporanis i ja són presents en diverses manifestacions precinematogràfiques que es varen popularitzar segles abans del naixement del cinema, el 1895. Diversos aparells, artlúgis i tècniques permetien obtenir la reproducció d'imatges en moviment a partir de dibuixos, pintures o il·lustracions sobre diferents suports: de les senzilles transparències de la llanterna màgica a les immenses pintures d'escenes històriques o paisatges dels panorames i diorames. Una bona selecció d'aquestes manifestacions la podem trobar al Museu de Cinema de Girona.

Per acabar aquest recorregut de relacions entre la pintura i el cinema, vull fer referència a l'existència de nombrosos films que tracten sobre la vida i l'obra de pintors famosos i d'altres menys coneguts: de Miquel Àngel a Basquiat, passant per Caravaggio, Goya, Toulouse-Lautrec, Van Gogh, Modigliani, Picasso, Frida Kahlo, Jackson Pollock, el mateix Dalí o Warhol. Si bé alguns d'aquests films són considerats simples i entretinguts i d'altres assoleixen nivells de gran qualitat dramàtica, interpretativa i estètica, tots ells ajuden a reconstituir, per al gran públic del cinema, el context, la personalitat i algunes de les aportacions més significatives d'artistes de tots els temps.

Parlament del **Cercle de les Arts i de les Lletres**

Bona tarda,
Parlo en representació del Cercle de les Arts i de les Lletres.

Nosaltres volem fer una pinzellada curta de les nostres inquietuds.

En aquest 36è any del Cercle manifestem la nostra inquietud per donar suport a la nostra llengua, defensar la nostra identitat i aplaudir la iniciativa del Govern en matèria de política lingüística.

La plataforma Àgora Cultural també ens permet, amb més força a tots plegats, donar suport als valors culturals i artístics. D'acord amb tot això organitzarem una exposició dels poetes Salvador Espriu i Castelló, i Bartumeu Rosselló i Porcel.

Totes les nostres activitats estan basades en aquesta inquietud de defensar la nostra llengua i identitat, com la Nit Literària, els Jocs Florals Juvenils i Infantils, la publicació dels Quaderns d'Estudis Andorrans, entre altres.

I així acabem la nostra intervenció, desitjant que el Manifest Cultural sigui un dia rellevant i profitós per a tothom i felicitant el Sr. Alsina per la seva trajectòria personal, artística i humana, tan valuosa per al nostre país i la nostra identitat.

Parlament del Dia de la cultura, del 24 d'abril de 2002. Sala d'actes del Centre Cultural d'Escaldes-Engordany

Iniciatives sobre **l'educació musical a Andorra**

Per Ignasi Ribas Talens

Director artístic de la FAOVA

Se m'ha convidat a dir unes paraules com a membre integrant d'aquesta institució i en representació de la Fundació Amics dels Orgues de les Valls d'Andorra.

Nosaltres la cultura la fem cantant, per tant si voleu sentir parlar d'orgues us convido que vingueu als concerts que la nostra fundació organitza, on trobareu una bona amanida sonora difícil d'explicar amb paraules.

Potser en un altra ocasió parlarem d'orgues, ja que avui vull aprofitar la meua intervenció per reflexionar sobre un tema una mica més general i que em preocupa des de la meua arribada a Andorra, l'any 1993.

El que vull dir té relació amb l'educació musical. Tots estem d'acord que ens trobem en un lloc una mica privilegiat: Andorra pot arribar a ser un punt de referència en molts camps. Com a país té unes característiques molt peculiars, i si aconseguim unir totes les forces en direccions clares sense partidismes podrem arribar a trobar un futur per a Andorra que pot superar, i molt, la realitat que avui tenim.

Pensaré en veu alta sobre música i educació.

Què es pot fer avui per arribar a tenir una societat musicalment educada?

1. En primer lloc hem d'aconseguir un

pla educatiu musical capaç d'englobar i interrelacionar totes les institucions musicals d'Andorra amb les escoles d'una manera lògica i racional, sense oblidar dos aspectes importants:

a) que el planter dels futurs músics es troba a les escoles,

b) i en segon lloc que en el cas que un nen no es decideixi per la música com a professió o pràctica (que són lògicament la majoria dels casos), és sempre un possible públic de concerts o esdeveniments musicals, i com a tal penso que els educadors tenim la tasca de formar-lo en el sentit de donar-li criteri musical: educar-lo en la capacitat de discernir el que és bo del dolent.

Penso que la manera més directa, interessant i lúdica com un nen pot experimentar la música són les audicions comentades. Això que sembla tan evident encara està per fer d'una manera seriosa a Andorra. Sincerament, penso que si no ens preocupem de l'educació musical des de l'escola, d'aquí a deu anys encara ens preguntarem per què la gent no respon com caldria als esdeveniments musicals a Andorra.

Aquest aspecte ens pot portar a un altre de molt important per a l'educació musical dels andorrans.

2. La creació d'una referència constant i periòdica pel que fa als concerts. Per parlar d'un estat òptim de l'educació musical, qualsevol nen que acabi els estudis primaris hauria d'haver tingut contacte amb la música en viu, amb l'orquestra, cors, instruments solistes o grups de cambra. Això tan sols és possible amb una programació periòdica, tal com succeeix en qualsevol capital europea.

En resum, el nens andorrans han de tenir l'oportunitat (bé durant tot l'any, bé durant un període concret de l'any) d'anar a sentir un bon concert cada dos diumenges o dissabtes, ric en explicacions, variat en instruments, combinacions de cambra i estils musicals. No és necessari remarcar que el que és una opció per als adults, és una obligació per a les escoles.

3. Un conjunt d'esdeveniments musicals (alguns dels quals ja es practiquen), com ara cursos, concursos, conferències, etc. podrien tancar el cercle per convertir Andorra en un punt de referència dins dels àmbits culturals i, concretament, musicals.

Sempre he pensat que totes les institucions culturals haurien d'estar més ben interrelacionades amb la finalitat d'oferir als més joves una programació coherent, amb la possibilitat d'assistir per exemple a conferències sobre la literatura d'una època, exposicions sobre la pintura contemporània a la mateixa època i, naturalment, concloure aquestes trobades amb un concert temàtic amb obres d'aquest mateix període.

De fet, la música, com cap de les altres arts o disciplines intel·lectuals, no ve donada aïlladament, sinó íntimament interrelacionada amb totes les arts.

Pensem, per exemple, en dos exem-

ples romàntics, en les tertúlies al voltant de la música de Schubert o en el mateix Beethoven, qui va dir que durant tota la seva vida s'havia esforçat per conèixer en profunditat el pensament dels intel·lectuals contemporanis.

La capacitat educativa de la música ve principalment de la seva capacitat de generar idees. A part de la primera impressió sensorial que una peça ens pugui produir, cal tenir en compte que la música és un vehicle d'idees.

No oblidem que el compositor és un pensador en el sentit més literal del terme i, per tant, un generador d'idees musicals (purament musicals o descriptives) que queden plasmades a través del so, és a dir: un creador d'idees sonores.

Per això cal donar a la música la importància que es dona a les matemàtiques, la literatura, la filosofia, etc. Penso que a Andorra no s'ha reflexionat suficientment sobre el poder educatiu de la música. La seva influència sobre el caràcter, la sensibilitat, la fantasia i la capacitat de moure i vitalitzar l'ànima, la situa en un lloc privilegiat com a eina d'educació de l'esperit.

Davant la pregunta si la música pot canviar i millorar una societat, un país, la meua resposta és un "sí" categòric, ja que la música és una forma de viure, entendre i de relacionar-se amb l'entorn.

Des de la nostra fundació farem el possible per integrar la música en les arrels de la societat andorrana, els nens, lluitant per defensar el poder educatiu fonamental i prioritari de la música, imprescindible en qualsevol societat que tingui la pretensió d'anomenar-se culta. Aspirem a crear un fòrum de debat sobre aquest tema. |

Manifest Cultural 2003

En primer lloc, desitjo expressar un agraïment sincer a totes les persones que, ja sigui en nom propi o en nom de les associacions professionals o les associacions populars, han fet declaracions als mitjans de comunicació sobre un afer inalienable de la vida de cadascun de nosaltres.

Introducció

Les ciutats contínues. 1 (citació de Les ciutats invisibles)

"La ciutat es refà ella mateixa cada dia: cada dia la població es desperta entre llençols frescos, es renta amb sabons tot just trets de l'embolcall, treu de la nevera llaunes encara per encetar i escolta els darrers reguitzells de l'últim model d'aparell de ràdio.

La vigília, a les voreres, ficades en terses bosses de plàstic, les restes de la ciutat d'ahir esperaven el carro de les escombraries. No solament tubs de dentífric aixafats, bombetes foses, diaris, envasos, sinó també escalfadors, enciclopèdies, pianos, jocs de porcelana; més que per les coses que cada dia es fabriquen, venen, compren, l'opulència de la ciutat es mesura per les coses que cada dia es llençen per fer lloc a les noves. És cert que els escombriaires són acollits com si fossin àngels i la tasca de remoure les restes de l'existència d'ahir s'envolta d'un respecte silenciós, com un ritu que inspira devoció, o potser només perquè, un cop llençades les coses, ningú no hi vol tornar a pensar. On porten cada dia la càrrega els escombriaires ningú no s'ho pregunta:

fora de la ciutat, certament; però cada any la ciutat s'expandeix i els abocadors han de fer-se més lluny; el volum de les deixalles augmenta i les piles s'alcen, es despleguen per un perímetre més ampli. S'hi ha d'afegir que, com més l'art de la ciutat excel·leix a fabricar nous materials, més les escombraries milloren la seva substància, resisteixen el temps, a fermentacions i combustions. És una fortalesa de deixalles indestructibles que envolta la ciutat, la domina per totes bandes. El resultat és aquest: com més coses expel·leix la ciutat més s'acumula; les escames del seu passat se solden en una cuirassa que no es pot treure; tot renovellant-se cada dia, la ciutat es conserva tota a ella mateixa en l'única forma definitiva: la de les deixalles d'ahir que s'ammunteguen sobre les deixalles d'abans-d'ahir i de tots els seus dies i anys. Les escombraries de la ciutat, a poc a poc, envairien el món si en el desmesurat abocador no fossin pressionats abocadors d'altres ciutats que també llencen fora de si muntanyes de deixalles. Tal volta el món sencer, més enllà dels confins de la ciutat, es troba recobert de cràters d'escombraries. Els límits entre les ciutats són bastions infectes en els quals els detritus de les unes i les altres s'apuntalen recíprocament, se superen i es barregen. N'hi ha prou que un envàs, un pneumàtic vell, una garrafa despallada rodoli cap a la part de la ciutat i una allau de sabates desaparellades, calendaris d'anys passats, flors seques, farà sorgir la ciutat en el seu propi passat que debades mirava de rebutjar, barrejat amb el de les ciutats limítrofes, finalment netes..."

Italo Calvino

Govern d'Andorra

Prohibició de la recol·lecta de productes i animals comestibles (caragols, fruits silvestres, bolets...) en aquesta zona.

Decret del Govern de data 6 de novembre de 2002

Aquest és un país on els recursos són limitats, on tenim poc terreny i si hem de construir arreu ja no quedarà espai perquè les generacions futures gaudeixin de la natura. Fa cinquanta anys que els ciutadans d'Andorra no hem guanyat gaire qualitat de vida: augmenta la població i augmenten el nombre de turistes, les cues, els embussos i l'ansietat. S'ha de controlar el creixement, el país ha de ser sostenible, s'ha de regular per unes normes urbanístiques. Com més creixem, més mà d'obra fa falta i tenim més població. Queda clar: tots generem escombraries.

Andorra és una unitat geogràfica, política i humana independent des de fa més de deu segles. La població s'ha multiplicat per més de vuit en cinquanta anys, de 8.000 a 70.000 habitants. L'article 31 de la nostra Constitució diu que cal vetllar per la utilització racional del sòl i de tots els recursos naturals amb la finalitat de garantir a tothom una qualitat de vida digna i de restablir i mantenir per a les generacions futures un equilibri ecològic en l'atmosfera, l'aigua i la terra i defensar la flora i la fauna autòctones.

La plataforma Km0 s'ha creat amb la intenció de denunciar l'especulació que s'ha produït en molts punts del país en el sector de la construcció. El lloc elegit va ser un edifici d'Arinsal que no s'ha acabat mai. Aquest bunyol esperpèntic, deixat de banda a

mig fer des de fa uns quants anys, és un atemptat flagrant contra el medi natural i el paisatge d'Andorra. Aquest moviment responsabilitza de la situació el ministre d'Ordenament Territorial.

Canillo va acordar una aturada cautel·lar per espai d'un any de les llicències per construir a les cotes altes. És la voluntat de preservar la qualitat de vida. La construcció de diverses superfícies hoteleres a la parròquia, amb una capacitat total de 3.000 places ha motivat que el president de la Unió Hotelera hagi protestat: "Hem perdut l'oremus". L'ocupació de la parròquia de Canillo durant l'actual mes de juliol no arriba al 30%.

Els col·lectius ecologistes alerten del creixement imparable de la construcció, les places hoteleres o els vehicles, mentre que el transport públic no millora.

"Difícilment podrem continuar amb la mateixa manera de créixer dels darrers deu anys", diu el ministre. "Aquest desbordament del nostre creixement ens ha de preocupar, no podem continuar així perquè ens carregarem el país", afirma el dirigent opositor.

Camino suficientment per adonar-me de la bellesa del medi natural i també per veure els llocs on la terra ha estat malmesa, arrencada i violada. Camino sobre Arcalis, el telecadira i la pista de Creussans amb l'estany. S'ha de ser cafre per fer creure que quasi no s'ha fet malbé el paisatge. No hi ha ni un argument per defensar Creussans, ni un de sol, però ens l'han fet empassar. Els partits d'àmbit estatal no s'han pronunciat.

Els Jocs Olímpics són un gran pretext per escollir un projecte comú que ha de ser compatible amb les exigències de creixement sostenible i de respec-

te al medi ambient. Permetran configurar la capital com un conjunt capaç de donar acollida als més de 12 milions de visitants que reben cada any. Les noves infraestructures oferiran una millor qualitat de vida als habitants d'Andorra. La construcció d'un nou sistema de transport públic segregat farà d'Andorra un país en què combinarem les competicions esportives d'alt nivell, el turisme de neu i el respecte de l'entorn.

Els representants de plataformes ecologistes van assenyalar que un punt bàsic per aconseguir la protecció dels espais naturals és frenar l'ampliació dels dominis esquiables. Van ser explícits quant a la posició contrària a la celebració dels Jocs Olímpics d'hivern del 2010, que poden suposar el cop de gràcia per al medi natural d'Andorra. No ens podem permetre de perdre el nostre patrimoni natural, que és la matèria primera. Si volem garantir el futur del pilar econòmic del Principat, s'ha de cuidar el medi ambient i la qualitat de les nostres muntanyes i els nostres rius.

Si l'oposició crítica i no té cap alternativa per comparar, la feina es queda a mig fer. Ni el govern actual no és el responsable de tots els mals urbanístics del país, ni és lícit impedir el progrés, ni és just ofegar el paisatge. El turisme no ha d'enriquir tan sols una minoria, sinó dóna vida a tothom.

Aquest maleït creixement hotelier provoca que hem de treballar a preus baixos, no poder donar qualitat, que s'estableixi una competència deslleial entre nosaltres i pagar salaris baixos. Entre el 2000 i el 2003 es van crear 7.000 noves places hoteleres i per al 2004 n'estan previstes entre 5.000 i 6.000 més.

La Unió Hotelera fa anys que demana a l'administració que no sigui tan fàcil

obrir un hotel, perquè tots sabem que hi ha hotels, botigues i altres negocis que són *rentadores de diners*, on facturen molt i on mai no hi ha gaire clientela.

La direcció de les pistes es compromet a prendre mesures protectores. El comú pensa que l'ampliació de ginys mecànics a Arcalís no s'ha de fer, el que cal és millorar moltíssim en qualitat.

Cal aturar aquesta furgada continuada dels espais naturals. L'oferta és superior a la demanda en matèria de ginys mecànics i l'aspecte qualitatiu és deficient. La producció amb canons de neu artificial és considerada estratègica. A banda del seu caràcter inestètic, la producció de neu artificial requereix unes quantitats d'aigua massa importants en relació amb els recursos i produeix un impacte major en els rius. És inacceptable que l'aigua potable sigui utilitzada per alimentar canons de neu. A més, les conseqüències sobre el medi natural dels additius utilitzats per alçar la temperatura de congelació, encara són absolutament desconegudes.

Les estacions alpines han fet una inversió conjunta de quasi 12 milions d'euros. Soldeu-el Tarter augmenta la capacitat de transport fins als 45.000 esquiadors per hora. Pas de la Casa-Grau Roig s'ha dotat de 40 canons més. Ordino-Arcalís ha instal·lat 33 canons més. Que el Funicamp ha estat un factor dinamitzador de l'economia de la parròquia és obvi, però paradoxalment també és un pes massa important per les arques de l'administració local, amb un endeutament notable.

La fusió de les estacions d'esquí comportaria crear una empresa amb uns beneficis de 12 milions d'euros. En una perspectiva nacional, la millor

manera de vendre neu fora del país és conjuntament i si la gestió és només una, els esforços pel que fa als costos serien menys importants. L'associació de promoció i turisme d'Arinsal i Erts revela que les queixes dels turistes d'hivern en aquestes poblacions se centren en les deficiències del transport públic. Les parts més crítiques se centren en el menjar i la informació que reben dels empleats de l'estació. Consideren que la relació qualitat-preu no és equilibrada i que el personal de l'estació no els entén en anglès. També esmenten com a factors negatius la quantitat d'obres, els sorolls i el mal tracte que reben. El sector turístic és un dels més afectats per la manca de mà d'obra qualificada. El mercat llatinoamericà s'ha convertit en la principal font de mà d'obra per als camps de neu, possibilitat que els representants de l'hoteleria han demanat que se'ls faci extensiva. Les dificultats per contractar un gran nombre de treballadors d'un sol cop té un escull afegit en els problemes de l'habitatge. El perfil de l'oferta no sempre és l'adequat a les necessitats. Per exemple, de cambrers que entenguin i parlin anglès no n'hi ha cap al servei d'ocupació, aquí necessitem personal d'aquestes característiques. No tot és culpa del treballador, ja que hi ha empresaris que el tracten a cops de peu. L'abús habitual d'hores és perjudicial per a la salut del treballador i contribueix notablement a la situació de precarietat laboral. S'hauria de superar la dependència que tenim dels treballadors temporers per tal d'oferir un millor servei i crear una escola de turisme amb nivell mundial.

El comú de la Massana reclama una comissió pel caos circulatori. L'haurien de formar els comuns d'Andorra la

Vella, Escaldes-Engordany i la Massana per tal de trobar una solució per als embussos de trànsit que hi ha a les hores d'inici o acabament de les jornades laborals. La problemàtica de la circulació es desfasa i cada dia la situació s'agreuja i rebem més queixes.

El trànsit intern del país representa un problema immediat que s'ha de solucionar; mentre que tothom és conscient dels problemes però no fem el que cal.

Com que tenim uns polítics amb visió i ambicions sobredimensionades, és probable que si han previst que els avions aterrin a només vint quilòmetres de la frontera, hagin oblidat el temps que pot suposar recórrer aquest trajecte fins a Andorra. El gran problema no són les distàncies, sempre curtes, sinó el temps per franquejar-les, sempre massa llarg. Cues al matí, cues al migdia, cues a les tres, cues al vespre: hores i hores perdudes... Però si l'excés de vehicles és el nostre gran problema, agreujat per la manca de transport públic seriós, el comportament incívic de molts conductors ens durà a una asfíxia total.

El president de l'associació d'empreses dedicades al transport de viatgers és molt pessimista perquè és clar que el transport públic no preocupa en absolut al Govern.

Dades estadístiques de l'any 2002

- entre 66.000 i 70.000 habitants
- 272 quilòmetres de carreteres
- 61.700 vehicles matriculats (6.000 de nous l'any 2002)
- més de 2.100 hores de sol
- importacions per valor de 1.394.770.500 euros
- 11,7 graus de temperatura mitjana
- 6.557 comerços
- 30.000 places d'allotjament en 275

establiments

- 310.000 metres quadrats en construcció
- 11.508.000 visitants
- 463.208 Mw/h. de consum d'electricitat
- 45.000 tones d'escombraries

Els residus són el resultat de l'activitat humana. El pla nacional de residus d'Andorra va ser aprovat el gener del 2001.

Es vol crear confusió entre els ciutadans tot dient que el Govern no aposta pel reciclatge. Quan vam fer públic el pla nacional de residus ningú, ni l'oposició ni les associacions ecologistes, no va dir res i quan el projecte està enllestit comença a qüestionar-se la incineració. Els compromisos internacionals obliguen a marcar polítiques clares per preservar l'entorn i a resoldre de manera ràpida els interrogants que encara hi ha al voltant del tractament de residus.

Andorra s'enfronta a seriosos problemes de contaminació ambiental: el país ha comès la irresponsabilitat d'ignorar les advertències que des de fa una dècada els feien arribar les organitzacions ecologistes. Ara s'hauran d'enfrontar a les conseqüències. Centenars d'andorrans hauran d'estar sota vigilància mèdica la resta de la vida. El Govern d'Andorra n'és especialment culpable. Un estudi del 1999 proposava la posada en marxa d'un programa detallat de recollida selectiva, reciclatge i compostatge que reduiria radicalment el problema de la gestió dels residus. Aquest programa, entregat a la ministra el mateix any, permetria que, en cas que Andorra no tingués capacitat de reutilitzar o reciclar el seus residus, allò que exportés no fossin escombraries barrejades, tòxiques i perilloses, amb la qual cosa

traslladava els riscos d'una població cap a d'altres, sinó que el que es traigués del país fossin matèries primeres separades: vidre, paper, metalls, pneumàtics, envasos, matèria orgànica preparada per compostar... Aquest programa no va semblar que interessés al Govern d'Andorra, semblava que això era impossible, el més fàcil era cremar les escombraries. Mentrestant, Andorra haurà perdut la seva virginitat com a país d'aire pur enmig de les muntanyes.

El debat no es pot allargar més, ja que les instal·lacions actuals provoquen importants emissions de fum a l'àrea més poblada del país. La combustió només serveix per reduir la quantitat de residus, però en cap cas la fa desaparèixer. Al contrari: en cremar-se, les cendres i escòries que es produeixen són molt tòxiques.

La ministra d'Agricultura i Medi Ambient confia que el forn incinerador sigui operatiu l'any 2005. El més greu no és la ubicació del forn, sinó els riscos de contaminació de la planta de tractament actual, que no compleix les mesures adequades.

El problema més important és que la planta limitaria el creixement urbanístic de la capital i seria incompatible amb la intenció de l'actual equip de govern de construir-hi un parc de natura.

La realitat és que s'han produït notícies alarmants que, si s'haguessin explicat a temps, haurien evitat molts malentesos. Esperar un estudi rere l'altre ajornant informació és intoxicació psicològica.

Sembla que una mostra de llet de les analitzades superava el límit de dioxines després que s'apliqués l'actual normativa. A Andorra aquesta llet no es comercialitza i per tant no suposa cap perill per a la salut. La ministra de

Medi Ambient, responenent a la pregunta, el dia 18 de juny de 1998, que la xemeneia del forn llençava dioxines i furans, no ha fet res per aturar aquestes emanacions durant quatre anys i pretenia ara anar a buscar les culpes en el període 1990-1994. L'excap de Govern en funcions durant el període esmentat respon: "En la sessió del Govern del dia 23 de gener de 1991 el conseller de Serveis Públics informa de la situació límit de les instal·lacions. El dia 28 d'agost de 1991, el conseller reitera la necessitat urgent de resoldre la situació deficitària. En sessió del Govern del 6 de març de 1992, aquest aprovà la proposta de gestió integral de les escombraries per concessió a una empresa privada amb el reciclatge previ del màxim nombre possible de productes. En sessió del Govern del dia 27 de gener de 1993 es llegeix una lletra del comú d'Andorra la Vella per la qual es manifesta l'oposició a l'ampliació del forn incinerador. El dia 22 de desembre de 1993 el conseller de Serveis Públics exposa la precarietat de la situació dels dos forns rotatius de més de 12 anys d'antiguitat, ja palesa des de fa quatre anys, havent-se produït diversos incidents greus. La primera actuació, recomanada amb vehemència, és resoldre els problemes greus existents en els temes d'aigües i residus. Seria bo per al mateix Govern que s'informés la població de les motivacions que impulsaren a abandonar a comptar del 1995, una línia política ambiental que, naturalment, podia ser errònia i per tant discutible, per substituir-la per una de no política."

En un estudi encarregat per la CASS el 1992, ja s'alertava del perill que la instal·lació funcionava al límit de la seva capacitat, era obsoleta i calia tancar-la. A més de les conseqüències

per a la salut provocades per la incineració de residus: càncer, danys al sistema nerviós, alteracions del sistema immunitari i reproductor, afeccions del sistema respiratori, entre d'altres. Els portaveus de Ciutadans en Acció van denunciar igualment el mal estat dels abocadors, que no són aïllats ni controlats. El 1995 la primera causa de mortalitat a Andorra era el càncer i això no succeeix en cap país del nostre entorn. El transport de cendres i escòries s'ha fet sempre sense cap protecció per evitar que les partícules s'escampin.

La contaminació del riu Valira impedeix potabilitzar-ne l'aigua. Un estudi revela que el riu porta gran quantitat de bacteris fecals i que mentre l'índex de contaminació de les aigües residuals que s'aboquen al riu Segre sense depurar és de 1.000, al Valira s'arriba a 470.000. Els informes del departament de Medi Ambient sobre la qualitat de les aigües dels rius indiquen que el 2002 hi havia un 5,7% del volum analitzat descatalogades perquè són molt dolentes i un 28,6% de les aigües són dolentes.

L'abocament de residus sòlids és un altre dels factors que contribueixen a embrutar els rius i per evitar-ho s'ha canviat la neteja i gairebé se n'ha duplicat el servei. Per molt que hi passem l'endemà d'haver netejat, ja s'hi ha abocat alguna cosa, una part a causa del vandalisme i també perquè hi ha gent que no sap què fer dels residus i els aboca al riu.

Com ja havien fet els col·lectius ecologistes, els dos partits de l'oposició van mostrar la seva perplexitat per la intenció del Govern de demanar a la Unesco que Andorra sigui reserva mundial de la biosfera.

"Ho trobo sorprenent i ridícul i empitjorarà la nostra imatge exterior", va

dir el president del Centre Demòcrata Andorrà.

La vall del Madriu, una de les zones més preservades del país, podria gaudir de la declaració de patrimoni de la humanitat en la qualitat de paisatge cultural. Afecta una àrea de 4.000 hectàrees, un 10% del territori. El projecte que coordina l'comos sota la tutela dels ministeris de Cultura i de Medi Ambient, s'ha mantingut en el secretisme absolut. Andorra va signar la convenció del patrimoni mundial el gener de 1997. El document, al qual són adherits 175 països, actualment inclou 730 béns (563 culturals, 144 naturals i 23 mixtos).

Fa dotze anys, el forn construït el 1979 estava sobresaturat i era tècnicament obsolet. El mateix any 1991, el Govern es va comprometre a construir, en un termini de cinc anys, un nou forn amb una planta de tractament i triatge de residus. El dia 19 de gener de 1993 el comú va informar que no autoritzaria cap nova ampliació del forn. El 29 de juliol de 1997 el comú va advertir sobre les conseqüències mediambientals per la situació del forn. L'any 1998 la ministra de Medi Ambient va reconèixer que existien problemes de combustió al forn i que no s'adaptava a les normatives comunitàries. El 22 de febrer de 2000 el comú va adreçar una crida a tots els ciutadans per trobar una solució que deixés de perjudicar la parròquia d'Andorra la Vella. El juny del 2001 el comú va conèixer que el Govern volia adquirir una nova graella i una cinta transportadora per tal de continuar el funcionament del forn. Fins al juliol del 2002 el Govern no va creure convenient actuar. El 21 d'octubre de 2002 el Govern va clausurar el forn, vist que els resultats dels estudis mostraven que la contaminació per dioxí-

nes en les emissions del forn superaven de molt els límits prudents.

Els nivells totalment exorbitants de dioxines i furans, juntament amb l'emissió de metalls pesants (mercuri, plom, cadmi) i els compostos orgànics han posat greument en perill la salut humana. El comú recorda i reclama per als ciutadans els drets constitucionals continguts en els articles 8, 30 i 31.

L'exportació dels residus cap a Catalunya des del tancament del forn de la Comella, és a dir durant vuit mesos, se situa a prop de les 23.000 tones entre deixalles domèstiques, fangs de depuradora, residus sanitaris i carnis. Les escombraries dels camions comunals s'envien cap a les plantes de classificació de Catalunya on es fa el triatge de deixalles. El cost inicialment previst per al trasllat de les deixalles que es generen al Principat és d'uns 3,6 milions d'euros.

Unes 500 persones han signat el manifest a favor de la conservació del paisatge, elaborat del col·lectiu P3M i el Club Pirinenc amb l'objectiu de posar un toc d'atenció al constant i ràpid retrocés dels espais naturals de les muntanyes. Vivim en el segle XXI i hem de saber gaudir dels avenços tecnològics i científics per tenir una veritable qualitat de vida, no pas per destruir-la. Els tres motius que atrauen els turistes: esquí, comerç i natura no es poden dissociar. El mateix visitant ha de poder gaudir de totes tres coses i si en flaqueja una, se'n ressenten les altres.

El debat es va iniciar després de la concentració a la seu de Casa de la Vall d'uns 400 ciutadans que van anar a la convocatòria de col·lectius ecologistes contra la construcció d'un nou forn incinerador.

La societat està motivada per canviar

la manera de fer les coses i vol que se la tingui en compte.

La major part dels interrogants que concerneixen l'afer de forn continuen en suspens.

Apapma afirma que el conveni amb el Govern paralitza la construcció del nou forn. El cap de Govern manifesta que l'acord amb Apapma no atura la construcció del nou forn. La presidenta d'Apapma destaca que l'executiu ha fet un gir de 180 graus en la política de residus, perquè minimitza la incineració. El que el Govern ha signat amb Apapma és una declaració que no implica un gir de 180 graus en la política de residus de govern.

L'acord entre el Govern i Apapma no es pot pas afirmar que reflecteixi cap compromís en ferm més enllà d'una enumeració de bones intencions on la majoria de principis s'enuncien a partir d'un "caldrà estudiar, cal facilitar, caldrà implementar, cal propiciar" i un seguit de fórmules anàlogues. No deixa de ser una declaració de principis en què el Govern no corre cap risc i si que en treu un benefici immediat: el Govern es trobava davant el panorama catastrofista del que podria succeir amb els milers i milers de tones de deixalles que ens trobaríem sense poder exportar; aquest perill avui ja no existeix a canvi que es retiri un recurs que amenaçava de provocar un caos.

La declaració conjunta que van signar el dia 5 de juny de 2003 Apapma i el Govern per a una política de residus sostenible viu un moment de crisi. Apapma assegura que se sent enganyada i estafada pel Govern perquè considera que l'executiu no compleix el pacte. Malgrat tots els fronts que Apapma manté oberts, l'associació confia que el Govern tingui encara la intenció de complir la declaració conjunta.

Continuarà...

Conclusió

Les ciutats amagades. 5 (citació de Les ciutats invisibles)

"D'aquestes dades és possible deduir una imatge de la ciutat futura que t'aproparà al coneixement de la veritat més que qualsevol notícia sobre la ciutat tal com avui es mostra. En la llavor de la ciutat dels justos hi ha amagada també una llavor maligna; la certesa i l'orgull de ser en el que és just fermenten rancors, rivalitats, després i el natural desig de revenja sobre injustos es tenyeix de la mania d'ocupar el seu lloc i fer el mateix que fan ells. Una altra ciutat injusta, encara que sempre diferent de la primera, excava el seu espai dins del noble embolcall de les ciutats injustes i justes.

Del meu discurs, en deus haver tret la conclusió que la veritable ciutat és una successió en el temps de ciutats diferents, alternativament justes i injustes."

Italo Calvino

El text comprès entre la introducció i la conclusió ha estat íntegrament compaginat tot utilitzant citacions d'articles apareguts al *Diari d'Andorra*, *El Periòdic d'Andorra* i publicacions del Govern i del comú d'Andorra la Vella.

Secretariat d'Àgora Cultural 2003

El Manifest Cultural 2003 d'Àgora Cultural fou presentat a Escaldes-Engordany el dilluns 20 d'octubre de 2003.

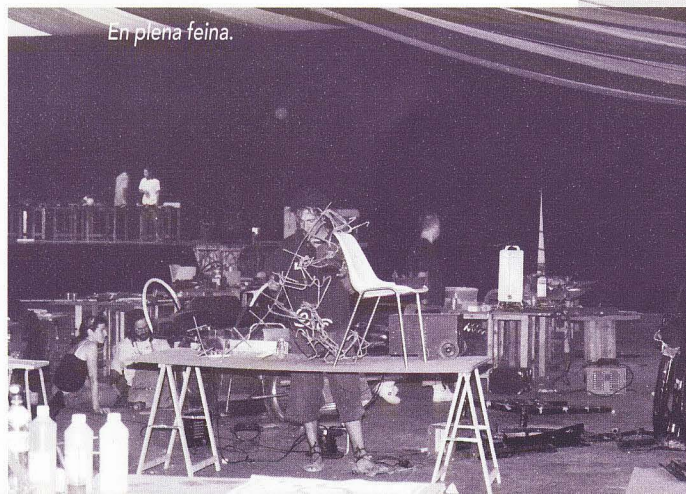

7a Fira de **creació** i reciclatge **Brossart**

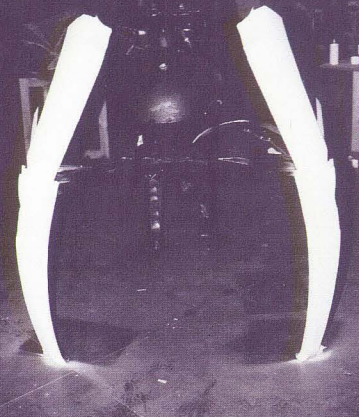
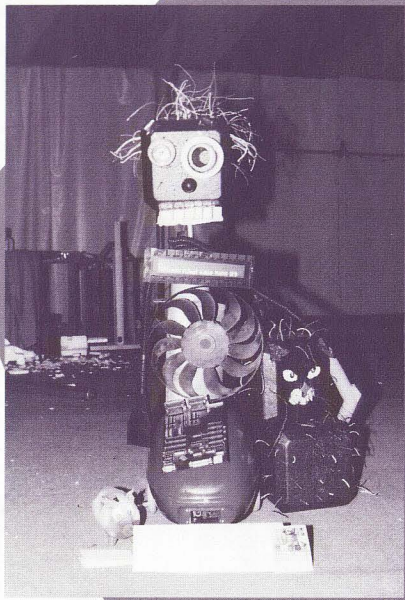
Per La Xarranca

Fotos: Aram Canal

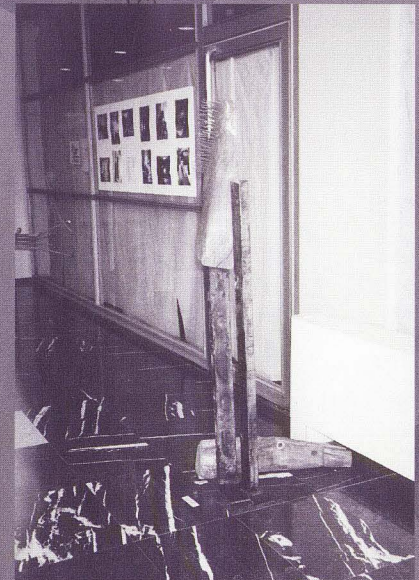
Hi participaren dinou artistes plàstics, provinents majoritàriament de Belles Arts de Barcelona, i es repartiren 4 premis. El primer premi, de 200 euros, fou concedit pel comú d'Escaldes-Engordany als autors Patric, Judith i Andreu; el segon, de 180 euros, per Jordi Marquet a Rocío Margarit, i dos tercers premis, de 150 euros cadascun, per Marot a Lluís i Enrique, respectivament. El jurat fou format per Lluïsa Casas, Joan Canal, Faust Campamà i Jesús Ateca. Dissabte, a partir de les 22 h, hi

Obra participant infantil.

Tercer premi.

Tercer premi.

Segon premi

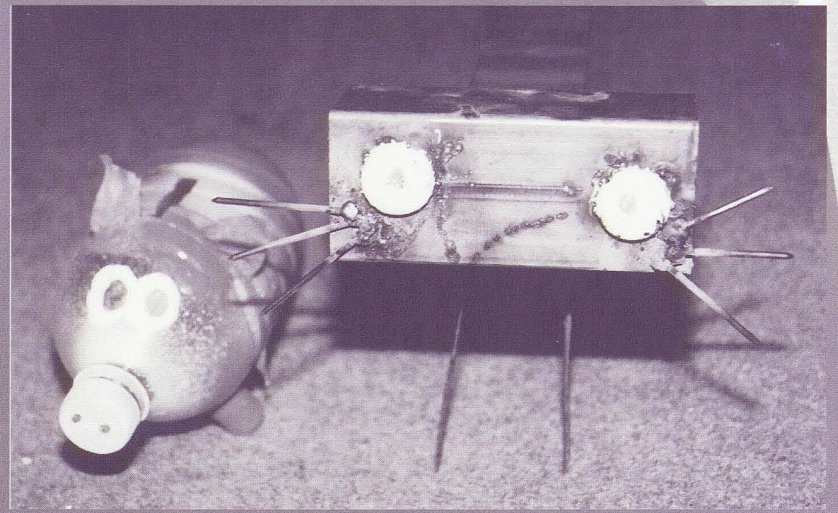
hagué tres actuacions: dues de mim i circ -Requesón, Manteca y Vino i La Banda- i del grup musical Carnal, que enguany ha estat el segon premi del concurs Carles Sabater que organitza cada any el Centre de la Cultura Catalana d'Andorra. La premsa destacà el nivell artístic d'enguany. Posteriorment hi hagué una exposició d'algunes de les obres realitzades durant la fira, conjuntament amb el concurs de fotografia organitzat per la Federació Andorrana de Fotografia

BROSSART

7 a E D I C I Ó

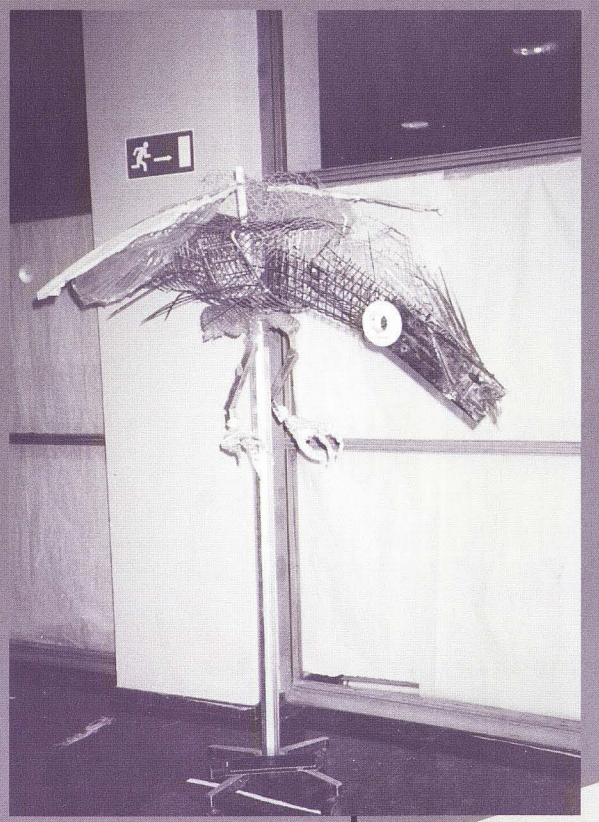
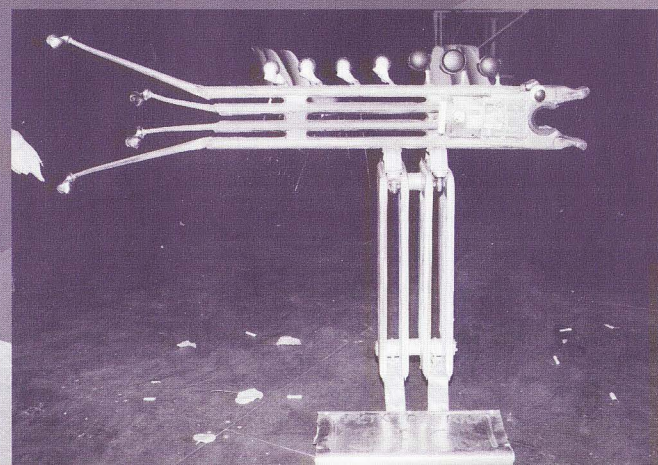
Obres participants infantils.

amb el tema Brossart 2003. Foren els guanyadors, en primer lloc, Pepo Vázquez; en segon, Victòria Calvo; en tercer, Rafael Ramírez, i en quart, David Drets. El jurat fou format per Josep M. Ubach, Jordi Pantebre i Joan Burgués.

Taller infantil.

Obra finalista d'Albert Bulbena.

Primer premi

RETALLS

La Banda amb dos voluntaris.

Requesón, Manteca y Vino

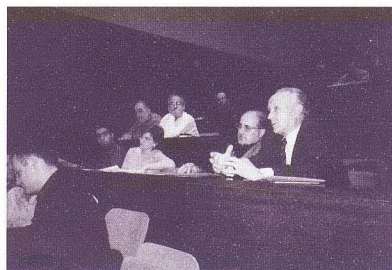

Alfons, Carla i Anna del grup musical Carnal.

BROSS ART 7^a E D I C I O

RETALLS

Imatges corresponents a les 9 Jornades de la Societat Andorrana de Ciències a Andorra la Vella

Imatges corresponents a la 16 Diada Andorrana a Prada de Conflent (SAC)

Els membres de
La Xarranca Lluïsa
Casas, Jesús
Ateca, Jordi
Pantebre i
Georgina Alba.

Foto: Antoni Pol

Diada de **Sant Jordi**

La tradicional parada d'Àgora en la diada de Sant Jordi, a la plaça del Poble d'Andorra la Vella, oferia les publicacions del Centre de la Cultura Catalana i la Societat Andorrana de Ciències. També hi havia a la venda la serigrafia realitzada per Jesús Ateca.

Disseny: Jesús Ateca

Els tiratges del gravat d'art

Per Sergi Mas

Aixovall, febrer del 1985

El gravat d'art estampat sobre paper, si bé des de sempre ha tingut els seus adeptes, actualment gaudeix d'una acceptació merescudament en increment; hi influeix un coneixement més gran d'aquest mitjà d'expressió per part del públic i també que firmes són prohibitives per a molts *amateurs*. El gravat, per la seva naturalesa de multiplicitat, de reproducció, permet una adquisició molt més a l'abast, sense detriment de qualitat plàstica; àdhuc moltes estampacions assoleixen més bellesa formal mercès al caràcter del procediment que l'obra pictòrica d'un mateix artista.

No és el nostre propòsit ara fer una descripció de les tècniques i mètodes de treball, tal com indica el títol que encapçala aquestes notes. L'objectiu és apuntar les normes de tiratge; intentarem bonament orientar el possible diletant –molt possiblement, qui això llegeixi ja té uns coneixements correctes del tema; no obstant això, creiem que val la pena parlar-ne–. Aquesta pretensió ve a tomb perquè l'experiència pròpia ens ha ensenyat que més vegades que les desitjades ens trobem confusions lamentables, no solament per la denominació tècnica sinó pel codi d'ètica relatiu a la

justificació de la tirada en el nombre d'exemplars d'un tiratge i el formulari que empren els gravadors en numeració, qualificació i nombre de proves que acompanyen el gravat.

Passem a l·lustrar això que diem. Per exemple: darrerament, en una popular revista de les Valls, llegiem en un article "...el meu litògraf..."; vol dir que el fotocompositor s'havia equivocat en tal o tal altre paràgraf; com cal suposar, a la revista no apareixia cap litografia. Ens imaginem la sorpresa de l'operari que, per una benedicció del cel, ves per on!, assolia un altre ofici.

Una altra vegada, també recentment, una còpia fotomecànica impresa en òfset d'un magnífic aiguafort se'n presentà com a litografia... Aquests són casos de bona fe, ens consta.

Mantes vegades se'n intenta defraudar amb més o menys malícia. Ja dins la picaresca podeu trobar-vos que circulen unes reproduccions d'aquells gravats tan buscats de final de segle passat com poden ser les xilografies amb tema d'Andorra que apareixen a *L'Illustration Française*, en què el comerciant espavilat fa constar que n'és prohibida tota reproducció, o sia que s'atorga la propietat d'autor!

Per acabar amb les anècdotes, sense

arribar a la sublimitat d'aquell cas en què el defraudador jutjat per pagament amb xecs sense fons liquidà les costes i multa al Tribunal de Corts amb... un xec sense fons, explicarem com es pot fer passar un succedani per un gravat autèntic. És un cas, possiblement, per a l'Hble. Batlle: es va editar un llibre en què el text era il·lustrat amb xilografies originals, impreses directament sobre paper de gran qualitat. El llibre va aparèixer, sí, però amb còpies en òfset de les planxes xilogràfiques, per abaratir els costos, però no el preu de venda, precios, oi?

Aquí i ara, com aquell qui diu, tot just comencem a caminar pel camí agrait del gravat; no pretenem que tot sigui d'alt nivell, ni que l'artista tiri sempre ell mateix les proves, ni som uns pecates, ni ens fem els puritans però, *quand même* val la pena d'informar a qui adquireix un gravat de tota característica inherent.

Dins una vasta gamma de procediments, considerats de vegades no del tot adequats però acceptats implícitament pels coneixedors, farem esment dels més coneguts per simplificar, i preguem que se'n accepti generalitzar.

Xilografia: la tinta es diposita a les parts en relleu de la planxa, s'imprimeix el paper per pressió vertical

Calcografia: la tinta queda com a pòsit en el fons dels solcs del gravat en la planxa i, a gran pressió, es passa al paper.

Litografia: el traç de la tinta resta aïllat per l'aigua a la planxa i d'aquesta forma es calca al paper.

Serigrafia: el suport del gravat conté unes reserves que fan que la tinta es traslladi directament al paper.

Justificació de la tirada

Cadascun dels exemplars extret d'u-

na planxa o del joc de planxes de la composició original rep la denominació de *prova*; tant si pertany a la tirada definitiva com les que es fan durant l'execució del treball de gravar, per comprovar-ne la marxa.

Totes les proves d'una tirada d'originals, en el seu estat definitiu, han de ser justificades, o sia, portar a l'angle inferior esquerra, de la mà de l'artista (la signatura a la dreta, i ambdues en llapis) la numeració de prova i la xifra total de la tirada (2/100 per exemple).

- Proves d'estat. A partir d'aquestes proves, l'artista modifica i controla el treball; molts gravadors o estampadors les conserven fora de tirada. Com que representen etapes úniques de la creació artística, encara que no siguin signades són molts els col·leccionistes que les cerquen.

- Proves de merma. Són les que durant el tiratge definitiu s'estampen

de més segons la justificació prevista a fi de reemplaçar, en la tirada numerada, les proves que el gravador consideri rebutjables. De les proves d'artista se'n diuen proves no numerades de la tirada en el seu estat definitiu; són destinades al mateix artista, a l'editor o a l'estamper, el nombre de les quals no ha de sobrepassar el 10% de la tirada numerada. Aquestes proves se solen marcar amb unes sigles que n'indiquin el caràcter, com per exemple "F. C." (fora de comerç), ja que no se solen destinar a la venda.

Si el nombre de proves és curt, se sol justificar la prova d'artista d'aquesta forma, 0/50, prescindint de les sigles.

- Gravats inèdits. Com la denominació indica, són sèries deixades a mig tirar o incompletes, no editades per raons personals de l'autor.

- Les monografies. Proves tirades en un o diversos exemplars, però cadas-

cun amb característiques úniques, com canvi de color o de suport.

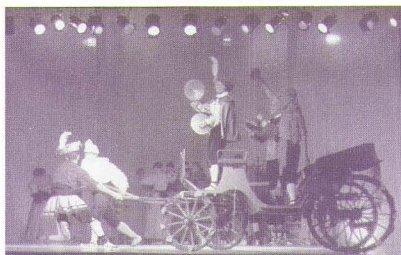
El col·leccionista haurà, doncs, de considerar aquests elements, en principi, per evitar adquisicions dolentes; el valor real de l'obra sempre és un funció de la signatura, de l'estètica, del nombre d'exemplars de la tirada i de la qualitat de realització.

Tanmateix aquestes normes són orientatives i, encara que les seves variants o matisos complementaris poden presentar-se segons els costums del gravador, creiem que és suficient per tenir-ne una idea general.

Ah, estimat *amateur*, si has tingut l'amabilitat de llegir-nos deixa de banda l'exordi i fes confiança a l'artista gravador.

Aquesta aportació ha estat cedida pel servei de Promoció Cultural del Govern i prové d'un projecte del 1985 que consistia a editar una revista cultural anomenada "Quatre ratlles"

Esbart Santa Anna

Andorra sempre ha cercat les fórmules i modalitats necessàries per tal que les tradicions no es perdessin, i així va aparèixer l'any 1950 l'Esbart Santa Anna d'Escaldes-Engordany, degà dels esbarts del Principat d'Andorra. La inquietud de tot un seguit de persones per mantenir els balls i les danses típiques de les festes majors de l'època va ser l'excusa ideal per a la creació d'un esbart que

s'ha mantingut al llarg d'aquests més de cinquanta anys.

L'Esbart Santa Anna ha participat en nombroses i destacades actuacions de caràcter nacional i internacional, per a institucions i cicles de dansa folklòrica, a l'Auditori Nacional d'Andorra, a la sala García Lorca del Gran Teatre Nacional de l'Havana (Cuba), San Marino, l'illa de Ré, Toledo, Nova York, Brussel·les,

Grècia, Barcelona (Palau de la Generalitat de Catalunya), Madrid, l'Illa de la Reunió, etc.; ha acompanyat importants solistes, com el mestre José de Udaeta, Belén Cabanes, i ha participat en festivals benèfics de l'Unicef, Mans Unides o la Fundació Carreras.

Actualment l'Esbart Santa Anna està integrat per unes setanta persones, dividides en quatre grups de dansa: infantils A, infantils B, juvenils (sota la direcció de Núria Barquin) i el cos de dansa, sota la direcció de Joan Fosas i Rafel Martín; com a mestre de castanyoles, José de Udaeta, i la junta directiva presidida per Jordi Tudó garanteixen una continuïtat en la important tasca divulgadora de la nostra cultura.

Cercle de les Arts i de les Lletres

Per **Mariona Rossell**

Presidenta adjunta

El Cercle de les Arts i de les Lletres és una associació cultural que té 36 anys d'existència i que basa la seva activitat en quatre actes principals:

- La Nit Literària Andorrana
- Els Jocs Florals infantils i juvenils
- Els premis Arts Andorra.
- La publicació dels *Quaderns d'Estudis Andorrans*.

És membre de l'associació Àgora Cultural dels inicis i es va fer càrrec de la secretaria de l'entitat l'any 2002.

Enguany la Nit Literària celebrarà el XXVII aniversari i tindrà lloc a la parròquia d'Ordino a principi del mes de novembre del 2004. Consta aproximadament de tretze premis:

- premi Principat d'Andorra d'investigació històrica, dotat pel M. I. Consell General.
- premi Fiter i Rossell de novel·la, dotat pel ministeri de Cultura, Educació, Joventut i Esports.
- premi El Futur de les Valls, l'objectiu del qual és que es presentin alternatives per contribuir al progrés del país, dotat per Crèdit Andorrà.
- premi Sant Miquel d'Engolasters d'assaig literari, dotat pel Sr. Joan Escaler i Calva.
- premi Grandalla de poesia, dotat per CaixaBank.
- premi Tristaina de periodisme, dotat per Andimesa.
- premi Sant Carles Borromeu de contes o narracions, dotat per Banc Internacional d'Andorra.
- premi Manuel Cerqueda Escaler de novel·la curta, dotat per Andbanc.

- premi Laurèdia al millor recull de set contes o narracions destinats a nois i noies d'entre 7 i 13 anys, dotat per Andbanc.

- premi Meritxell d'historieta gràfica, dotat per Banca Mora.

- premis Estudi 24 Editors, amb dues opcions. Una per a articles sobre turisme i ecologia publicats en qualsevol diari o revista de venda al públic, escrits en llengua catalana i apareguts entre el primer de setembre del 2003 i el 31 d'agost del 2004. L'altra opció és per a treballs audiovisuals emesos en qualsevol mitjà de comunicació i amb les mateixes condicions que l'anterior. Les dues opcions estan dotades per Andorra. un Coprincipat als Pirineus.

- premi 50è Aniversari de Crèdit Andorrà de teatre, dotat per Crèdit Andorrà.

- premi Assaig sobre Gastronomia, dotat per Vives Molins.

Les obres tenen un termini de presentació que va fins al 31 d'agost del 2004. Les bases del cartell de premis estan repartides en els llocs més cèntrics i assequibles per al públic, com ara el Govern, oficines d'informació i turisme...

Els Jocs Florals infantils i juvenils se celebren el mes de maig, i enguany serà la XXXV edició dels Jocs Florals Juvenils i la XXIX dels Jocs Florals Infantils. Aquest any l'acte tindrà lloc a la parròquia de Sant Julià de Lòria. Cada edició consta de quatre modalitats:

- la Flor Natural: premi a la millor poesia que canti l'amor.

- l'Englantina: a la millor poesia de caràcter patriòtic.

- la Viola: a la millor poesia que exalti la fidelitat als valors espirituals.

- premi extraordinari de poesia a la millor composició de tema lliure.

En cada premi es poden guanyar accés-sits, medalles i diplomes.

L'edat per participar als Jocs Florals Infantils és de 10 a 14 anys, i per als Jocs Florals Juvenils, de 15 a 20 anys. Des de la seva fundació, aquests premis són en llengua catalana. Les obres s'han de presentar abans del 15 de març del 2004.

Els premis Arts Andorra, en la seva X edició, tindran lloc entre el maig i el juny del 2004 a Encamp. Consten dels següents premis:

- el premi de disseny gràfic, dotat pel ministeri de Cultura, Educació, Joventut i Esports.

- el premi de pintura, dotat per Crèdit Andorrà.

- el premi d'escultura, dotat per CaixaBank.

- el premi de dibuix, dotat per Banc Internacional-Banca Mora.

- el premi de fotografia, dotat per Foto Cine Color.

- el premi de les Jornades de tardor de cuina andorrana, dotat per Bomar.

El cartell de premis pot variar per a l'edició 2004. El termini de presentació de les obres està publicat al plec de bases del cartell de premis i el podeu trobar a les oficines d'informació i turisme, el Govern...

El Cercle de les Arts i de les Lletres, en totes les seves activitats i durant els 35 anys de trajectòria, ha intentat donar el màxim suport a la llengua catalana i la identitat de la nostra cultura. També organitza activitats secundàries, com ara exposicions i conferències. Animem a tothom que es presenti als diferents cartells de premis esmentats. |

Un text **alternatiu** al Títol III de la **Llei del català**

Centre de la Cultura Catalana
del Principat d'Andorra

L'afer de la relegació del català en el nivell de Batxillerat i en altres aspectes, prevista en les negociacions del nou conveni en matèria d'educació entre els estats andorrà i espanyol, ha posat sobre la taula, una vegada més, el comportament erràtic de les autoritats educatives d'Andorra pel que fa a l'estatus curricular de la llengua oficial en les prestacions escolars dels sistemes estrangers en funció d'escola pública al nostre país.

Especialment, tal com va assenyalar la declaració del Centre de la Cultura Catalana del 23 d'octubre de 2003, el fet ha posat de manifest la insuficiència de la Llei d'ús de la llengua oficial pel que fa a la regulació d'un àmbit tan important com és l'àmbit escolar. En aquest sentit, és de destacar una contradicció: que la insuficiència del Títol III d'aquesta llei permeti que la llengua vehicular de l'ensenyament públic i de les relacions entre els ensenyants i els alumnes pugui no ser la catalana, mentre que en totes les altres relacions dels agents de les administracions públiques amb la ciutadania sí que es disposa legalment que ho sigui, un fet que posa en dubte tant la suficiència de la llei com la bondat del sistema educatiu actual. En el present treball presentem al lector una comparació entre dos textos:

d'una banda, el Títol III de l'actual Llei d'ús de la llengua oficial, de només dos articles i que deriva les responsabilitats lingüístiques en el camp educatiu a la discrecionalitat del Govern, i, d'altra banda, un altre possible Títol III, de moment inexistent, que vindria a cobrir l'actual buit legal en la matèria.

El contingut del "nostre" Títol III va ser redactat el 1999, durant el procés d'estudi que el Centre de la Cultura Catalana va portar a terme en el moment en què la Llei del català es trobava a tràmit parlamentari, procés que va servir perquè des de la nostra entitat es formulés a tots els grups parlamentaris una proposta de modificació de diversos punts del projecte, que no va ser tinguda en compte. La redacció d'aquest text alternatiu, va portar-la a terme la Comissió Llei del Català del Centre de la Cultura Catalana, en el si de la qual van col·laborar diversos assessors juristes i sociolingüistes d'Andorra i de Catalunya.

Amb la present publicació es fa pública per primera vegada una part de l'articulat del text alternatiu de la Llei d'ús de la llengua oficial elaborat el 1999 per la Comissió Llei del Català del Centre de la Cultura Catalana. |

I) Títol III de la Llei d'ús de la llengua oficial

TÍTOL III. DE L'EDUCACIÓ I L'ESPORT

Article 23

El català, llengua de l'educació

Tot el que fa referència a la llengua en l'àmbit educatiu es regula per la legislació específica en aquesta matèria i pels convenis internacionals establerts.

Article 24

Altres centres

El català és, així mateix, la llengua instrumental de les entitats esportives i de les guarderies o llars d'infants. Es pot recórrer a l'ús auxiliar individualitzat d'altres llengües a l'efecte de facilitar la comunicació i l'aprenentatge del català.

I) Text alternatiu al Títol III la Llei d'ús de la llengua oficial

TÍTOL III. DE L'ENSENYAMENT

Article 30

El català, la llengua de l'ensenyament

1. El català, com a idioma nacional i oficial del Principat d'Andorra, és la llengua d'ús normal i general de tots els nivells educatius i de tots els centres que depenen del Govern o que estan subvencionats per aquest o pels Comuns.

2. Els poders públics han de vetllar

perquè en els centres docents d'Andorra totes les assignatures, excepte les adreçades a l'ensenyament de llengües estrangeres, s'imparteixin en català.

Article 31

Dret a l'ensenyament en català

Tots els infants en edat escolar tenen el dret a rebre l'ensenyament en català. L'Administració ha de garantir aquest dret i posar els mitjans per fer-lo efectiu.

Article 32

Dret i deure d'usar la llengua oficial

A tots els centres d'ensenyament d'Andorra, els professors, els alumnes i la resta del personal que hi treballa tenen el dret d'expressar-se oralment i per escrit en la llengua oficial d'Andorra, i així mateix tenen el deure de fer-ho, d'acord amb l'ordenament jurídic.

Article 33

Ensenyament preceptiu de l'idioma oficial

1. A tots els centres docents establerts, o que es puguin establir en un futur a Andorra, és preceptiu l'ensenyament de la llengua catalana, que no pot ocupar en cap cas un lloc curricular inferior al de la resta d'assignatures impartides.
2. L'ensenyament del català forma part dels cursos de Formació Andorrana, i l'acreditació del seu coneixement és element essencial i indispensable per superar l'examen especial i qualsevol altre mecanisme que s'estableixi legalment per constatar la integració a Andorra.

Article 34

Domini obligatori de la llengua

1. No es podrà expedir el certificat de grau d'educació bàsica a cap estudiant del Principat d'Andorra que no acrediti en acabar-la que té un coneixement suficient de la llengua catalana.

2. Les autoritats educatives han d'adoptar les disposicions necessàries per garantir que els escolars d'Andorra, sigui quina sigui la seva llengua habitual en iniciar l'ensenyament, puguin utilitzar normalment i correctament el català al final del període d'escolaritat obligatòria.

Article 35

Escoles estrangeres

1. Atès que, a més de llengua oficial d'Andorra, la llengua catalana també es patrimoni dels estats espanyol i francès, el Govern ha de sol·licitar a les autoritats respectives d'aquests estats que potencïin l'ensenyament i l'ús del català en llur acció educativa a Andorra, tant en l'ensenyament reglat com en el d'adults o en qualsevol altra prestació educativa que hi duguin a terme.
2. En especial, l'Administració andorrana, d'acord amb les autoritats estrangeres competents, i respecte a les escoles franceses, espanyoles i altres escoles estrangeres:
 - a) Ha d'establir l'estatus que ha de tenir-hi la llengua catalana, de manera que se'n garanteixi l'ús com a vehicle d'aprenentatge en les diverses àrees de tots els nivells educatius.
 - b) Ha de vetllar perquè la llengua oficial tingui un reconeixement acadèmic equiparat en tots els aspectes a les altres assignatures que s'imparteixin, tant pel que fa a la valoració final com al nombre d'hores setmanals que es dediquin al seu ensenyament.
 - c) Ha d'impulsar l'aplicació d'allò que disposa de l'article 39 d'aquesta llei.

Article 36

Educació especial

Als centres d'educació per a alumnes amb deficiències físiques o psíquiques per a l'autoaprenentatge, la llengua instrumental és el català, amb l'auxili individualitzat dels canals comunicatius que calguin per contribuir de la manera més efectiva a la formació dels alumnes.

L'article 39 d'aquesta llei és també d'aplicació al personal que treballa en aquests centres.

Article 37

Altres centres educatius

El català és així mateix la llengua instrumental de les escoles esportives, de les guarderies o llars d'infants i de la resta de centres educatius. Es pot recórrer a l'ús auxiliar individualitzat d'altres llengües només als efectes de facilitar la comunicació i l'aprenentatge del català.

L'article 39 d'aquesta llei és també d'aplicació al personal que treballa en aquests centres.

Article 38

Formació d'adults

1. Tots els ciutadans adults tenen el dret a aprendre la llengua oficial en les condicions que els siguin més favorables.
2. A fi de garantir aquest dret, el Govern ha de posar els mitjans perquè els ciutadans puguin adquirir i millorar els seus coneixements de català mitjançant cursos, centres d'autoaprenentatge, creació i difusió de material o d'altres. Mitjançant les disposicions oportunes, ha d'establir que els cursos per a adults es puguin impartir al llarg de l'any o intensivament i en hores en què els alumnes hi puguin assistir fàcilment.

Article 39

Personal docent

1. Tots els mestres, professors i altre personal docent que treballi a Andorra, sigui quin sigui l'ensenyament al qual pertanyi, té el deure de conèixer la llengua oficial.
2. L'Administració andorrana ha d'establir el grau de coneixement de català que han de tenir els mestres i professors que treballen a Andorra i els mecanismes oficials per constatar-lo.
3. Poden quedar exceptuats de l'aplicació d'aquest article els professors estrangers visitants adscrits a centres

de formació superior, o aquells que es contractin temporalment per la seva notòria especialització.

Article 40

Formació del personal i foment

1. Per que fa al coneixement i competència en l'ús de la llengua oficial, l'Administració ha de garantir la formació inicial i permanent del personal del sector de l'educació i ha d'adoptar mesures específiques, principalment aportant les ajudes materials i financeres i posant a disposició els mitjans pedagògics que siguin necessaris per donar compliment a les disposicions d'aquest títol.

2. Amb aquest finalitat, ha d'establir el calendari de reciclatge progressiu de català a tots els mestres, els professors i la resta de personal de les escoles d'Andorra.

Article 41

Organismes responsables de l'aplicació d'aquest títol

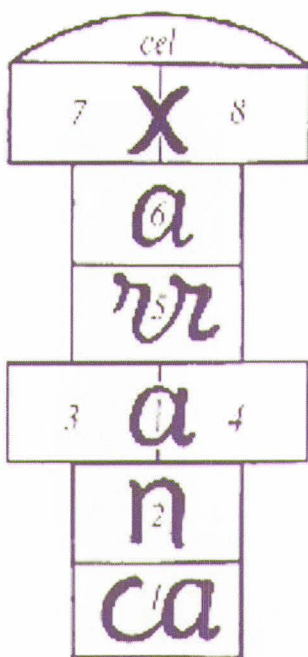
1. En la reglamentació pròpia del desplegament d'aquesta llei, el Govern ha d'atribuir als organismes que consideri oportuns les funcions d'aplicació del que preveu aquest títol, de seguiment de les mesures adoptades i de desenvolupament de l'ensenyament de la llengua catalana. Aquests organismes han de presentar els informes periòdics que sol·licitin el Govern o el Consell General.

2. El Govern ha d'atribuir a un d'aquests organismes la funció de foment a què es refereix l'article anterior. Aquest organisme informará les persones i entitats interessades sobre el material pedagògic i didàctic disponible i vetllará per la seva producció, actualització i distribució.

Petita història de *La Xarranca*

Per Associació de Creadors d'Andorra La Xarranca

Novembre 2003

L'associació Grup de Creadors La Xarranca és una agrupació civil de persones vinculades o interessades pel món de la creativitat artística, en qualsevol de les seves branques.

La Xarranca va néixer ara fa dotze anys, quan un grup d'artistes d'Andorra decidí agrupar-se per millorar la promoció dels seus treballs tot establint contactes amb entitats públiques i privades. La Xarranca pretén propiciar la relació entre artistes, donar suport al treball d'investigació

i de creació dels seus membres i, per extensió, de tot aficionat.

Com deia Sergi Mas en una entrevista a la premsa, "algun dia, Andorra serà més coneguda pels seus artistes que pels seus contrabandistes".

La primera etapa de La Xarranca (1992-1995) va ser presidida per Roger Mas. Com a secretària actuava Gemma Piera.

Els esforços es van dirigir a aconseguir que l'administració tingués en compte els artistes d'Andorra en el moment d'escollir un creador per realitzar una escultura pública (escultura per testimoniar la Constitució d'Andorra o bé l'encàrrec de la Caixa Andorrana de Seguretat Social a set escultors per realitzar cadascun una obra per a cada parròquia).

També varem demanar que l'administració subministrés tallers per a artistes, ja que és difícil i costós trobar locals adequats. D'aquesta iniciativa varen sorgir posteriorment els tallers de la Massana, creats pel Govern i que tant influeixen en la creació artística d'Andorra.

Una altra tasca de La Xarranca en aquests primers anys va ser el reconeixement públic als artistes del país: els pintors Puig i Duarte. Es va celebrar una exposició commemorativa al comú d'Escaldes-Engordany i se'n va publicar un catàleg.

També la col·laboració amb altres entitats, com la celebració commemorativa del Cercle de les Arts i de les Lletres a la vegueria episcopal en els seus últims temps, o l'espectacle teatral a Sant Julià de Lòria, inspirat en una obra d'en Joan Brossa, amb uns mecanismes creats per Joan Canal.

La segona etapa de La Xarranca (1995-1999) va ser presidida per Alfons Valdés amb la col·laboració de Faust Campamà.

La Xarranca va fer d'intermediària perquè alguns artistes del país anessin a l'estand de l'Exposició Universal de Lisboa de l'any 1996 en representació del Principat.

En aquesta etapa La Xarranca, amb la col·laboració de la galeria Art Centre d'Escaldes-Engordany, creà el Triairemena, fira d'art que reunia cada Nadal una trentena d'artistes d'Andorra. Es va celebrar els anys 1996, 1997, 1998 i 1999.

L'any 1997 participà en la primera Conferència de l'artesanat pirinenc a la ciutat de Perpinyà.

L'any 1997 es creà Brossart, una marató del reciclatge emplaçada físicament a l'envelat del Prat del Roure, com a continuació de Drap-Art de Barcelona.

Brossart, en paraules d'Alain Ricard, fotògraf del Principat, és el millor espectacle plàstic mai realitzat a Andorra. Durant tres dies, tot tipus d'artistes improvisen amb material reciclat. Més tard s'hi van afegir cantants, músics i grups de dansa, com ara Liquid Dansa, que actuaren per primer cop en una fira Brossart.

També s'engegaren les Jornades de portes obertes, una activitat creada per Helena Guàrdia i Ester Armengol. Artistes d'Andorra i la Seu d'Urgell

mostren els seus treballs en els seus tallers al públic en general. Cada any un artista diferent dissenya el cartell de portes obertes: Helena Guàrdia, Ester Armengol, Antònia Miralles, Jesús Ateca...

Es publica la primera guia de l'artesanat d'Andorra, segons la idea de Sergi Mas i treball posterior de Gemma Piera.

La tercera etapa de La Xarranca (1999-2002) va ser presidida per Carme Mas, amb la col·laboració de Faust Campamà i Maria del Carme Jaumot, i a partir del gener del 2002, de Georgina Alba i puntualment Imma Ribalaiga.

L'any 1999, exposició a l'ambaixada d'Espanya i posteriorment, intercanvi d'exposicions de la ciutat de València amb el nostre país.

Es reforcen els llaços amb l'administració i es realitzen exposicions temàtiques dels socis de La Xarranca a les sales d'exposicions de la Massana i Canillo. A Escaldes-Engordany, coincideix amb un homenatge al soci Josep Maria Frases.

Es reedita la guia d'artesans d'Andorra amb la col·laboració de Lluïsa Casas i Jesús Ateca.

Es continuen la fira Brossart i les Jornades de portes obertes.

La quarta i actual etapa és presidida per Lluïsa Casas, amb la col·laboració de Jordi Pantebre i Georgina Alba.

La Xarranca presentà al Sr. Xavier Montané, ministre de Cultura, un projecte anomenat *Espai creatiu d'Andorra*, realitzat per Montserrat Porta, en què es demanaven al Govern uns locals per poder realitzar tot tipus d'activitats culturals i lúdiques. De moment no els és possible, la qual cosa frena considerablement els projectes de futur de l'associació.

Des de l'any 2003 s'organitzen concursos per escollir el cartell necessari per a cadascuna de les activitats de la nostra associació.

Aquesta legislatura té pensat continuar amb les activitats de sempre: Brossart, portes obertes, exposicions, així com intercanvis amb altres entitats locals o estrangeres, tot buscant iniciatives i intentant motivar els joves, que hauran de ser els futurs dirigents de l'entitat.

- Realització de la serigrafia commemorativa de la Diada de Sant Jordi per a Àgora Cultural.

- Participació com a membres de jurat.

- Regularment, intercanvis amb altres associacions o cercles artístics.

- Cada vegada més, des de les associacions de dins i fora del país, el Govern i els comuns ens proposen la realització d'escultures, dissenys de cartells, fires, trobades amb creadors plàstics, etc. Els nostres socis en són informats.

- Durant l'any 2003 s'encarrega del secretariat d'Àgora Cultural (grup format per deu associacions d'Andorra). L'aportació de La Xarranca durant aquest secretariat és una revista portaveu de les associacions.

- Actualment La Xarranca té 109 socis.

Esriu i Andorra

Per Antoni Morell

Març del 1985

Per mitjà del Dr. Josep Esriu i Castelló, germà del qui, després, fou una de les persones clau en la meua evolució personal, vaig conèixer Salvador Esriu. Era l'any 1973, tot just encetada la primavera.

Amb els síndics d'aleshores Julià Reig i Marc Vila, i amb l'Antoni Ubach fórem rebuts al seu despatx del passeig de Gràcia.

Després, lletres, converses telefòniques, llargues xerrades personals a casa seva, o al despatx del passeig de Gràcia, pròlegs a coses que jo he intentat fer, dedicació desinteressada en favor del Consell General, del Govern o d'organismes i persones privats del país.

El país, Andorra, al qual ha dedicat quantitat de frases i de comentaris. Penso que pot ser interessant –tot i servant el necessari respecte per l'amistat personal i intransferible– reproduir i comentar, aquí, alguns paràgrafs de la llarga correspondència mantinguda amb Salvador Esriu, el tema de la qual, gairebé sempre, era Andorra.

Per exemple:

Barcelona, nou de maig de mil nou-cents setanta quatre.

...Ara que és un país ric, Andorra té l'estricta deure de vetllar per la seva llengua i la seva cultura...

I més avall:

...Vostès tenen un futur, no en dubtin pas, i crec que serà esplèndid. No

temin mai, d'altra banda, res de nosaltres, ni el més petit atemptat a la seva i rotunda personalitat nacional...

Esriu comprengué i entengué Andorra. Fugí d'afalags enlluernadors, però ensems cuidà les formes. Va entendre sempre que la unió amb Catalunya era la mateixa llengua –Andorra és l'únic Estat del món que té el català com a llengua oficial–, però fugí sempre de falòrnies o de qualsevol temptativa de colonialisme cultural. Gran lliçó!

Un altre exemple:

Barcelona, quinze de setembre de mil nou-cents setanta-cinc.

...Quant a l'obsequi, el vaig agrair molt, però no me l'havien de fer, perquè no el mereixo. –Respecte a la invitació dels Molt Il·lustres Senyors Síndic i Sub-Síndic, li prego que els expressi la meua més profunda gratitud, però no podré assistir a les festes, perquè no estic gens bo–. Desitjo que siguin molt llúides...

...Andorra i vostès poden sempre comptar amb els meus serveis, tan limitats i precaris. No han de sentir mai un deute envers mi. Crec que és una estricta obligació meua estar tothora, amb el meu petit esforç, a la disposició del Països Catalans i, per tant, a la del modèlic Principat Pirinenc, la sobirania, llibertat del qual, cada cop més plena i afirmada, és objecte de la meua constant admi-

ració i, alhora, de la meua reflexiva atenció.

Li envejo el seu viatge a Itàlia. "Beato e fortunato lui!" –com ells diuen– fa més de quinze anys que no hi he estat...

I, un altre:

Barcelona, dos de gener de mil nou-cents setanta-quatre.

...Jo també els desitjo a tots vostès pau –de la qual Andorra pot ser un dels més sòlids bressols...

I, més:

Barcelona, sis de maig de mil nou-cents vuitanta-dos.

...Vulgui perdonar el meu retard, que no he pogut evitar, a contestar-li. Dies enrera, em va ser possible d'adreçar-me, de primer al Senyor Cap de Govern andorrà, després al Molt Il·lustre Sr. Síndic General del Principat, la carta del qual va ser més tardana. Faci arribar, si li plau, a tan altes jerarquies i als qui avui amb la màxima autoritat i dignitat les representen [...], la reiteració del meu profund agraïment.

Hi ha un seguit de cartes, de pròlegs a llibres o a manifestacions culturals en els quals Salvador Esriu –havia estat a Andorra una sola i única vegada, "després del sensacional esclat turístic", com ell deia–, manifesta la seva admiració, el seu respecte, la seva lucidesa i el seu entusiasme contingut per Andorra.

Sensibilitat màxima, fuetada de la intel·ligència, construcció de mites que engloben el món bíblic i les petjades clàssiques, allunyat de la rocambolesca fira del món, Salvador Esriu m'havia confessat que en la geografia sociopolítica actual calien "moltes andorres". Per acabar, voldria acompanyar com a homenatge andorrà al gran poeta i escriptor els mots que Esriu escriví sobre el nostre Principat l'any 1975, per altra part, no gaire coneguts i divulgats. Petit gran

País Pirinenc, d'arrels antiquíssimes, molt anteriors a la Romanització, Andorra ha mantingut amb altivesa muntanyenca, al llarg dels segles, potser al llarg de mil·lenaris, una personalitat inconfusible. Roma i el cristianisme varen arrelar en la seva ànima, d'una manera viril i fecunda, sense desfigurar, però, el seu caràcter, sense ferir mai la seva dignitat, la seva austera llibertat. Aprofitant-se de llunyanes i ja oblidades conteses feudals, Andorra va afermar damunt el dret i els pactes, amb un seny exemplar, la seva independència, que ha arribat intacta fins als nostres dies, tan trasbalsats i trasbalsadors.

Les Valls d'Andorra, abans pobres, ara ben merescudament riques, són l'objecte de l'admiració de tothom, tant per les seves bel·leses de tot ordre com per la magnífica i constant lliçó del seu autogovern, basat en un equilibri prudentíssim, que ningú no gosaria des de fora tocar, en una sàvia i eficaç experiència, que cap neci s'atreviria a menysprear o a discutir. Poble ara integrat, sense esforç, en la vida moderna, Andorra ha evolucionat, evoluciona i evolucionarà seguint tothora el seu propi ritme, la coherència dels seus costums i de les seves lleis, lluny de la violència, de la guerra, de la mentida i de tota innecessària convulsió. Andorra sap que ningú no s'atreviria a torbar la seva pau modèlica, tan envejable en un món enfollit.

La llengua oficial d'aquesta nació és el català, producte, aquí i en altres més vastos indrets, de la lenta transformació del "Sermo vulgaris" en els llavis de moltes generacions. Formant part, sense imposicions de cap mena, que no toleraria, del conjunt natural i històric dels Països Catalans, Andorra és l'únic d'ells que s'ha servit en tots

temps, tant en el terreny privat com en el públic, amb un singular honor, d'aquest noble llenguatge, com a fonament i expressió del seu esperit i de la seva cultura.

Havent acceptat, amb un discerniment perfecte, l'obra gramaticalment endreçadora, gegantina, del mestre Fabra, Andorra no ha renunciat tanmateix, ni en cap circumstància ha de renunciar, als matisos de la seva parla, enriquidors del nostre idioma comú. I en aquest punt manifesta, un cop més, la justesa del seu criteri, que coincideix amb el pensament de l'extraordinari home que va ser Pompeu Fabra, no gens dogmàtic, veritable ordenador obert a les subtilitats de la fina, múltiple, diversa realitat. I avui ens referim a la meravellosa realitat d'Andorra, d'un present i d'un futur esplèndids, a aquesta nació, al petit gran Estat que participa del nostre mateix llenguatge, a aquesta terra sòlida i profunda llibertat de la qual desitgem i volem, com ho volen amb la més desvetllada intransigència els seus fills, intel·ligents i enèrgics, que sigui, afrontant amb serena valentia qualsevol risc, perdurable.

Salvador Espriu
Barcelona, vint-i-tres d'abril de mil nou-cents setanta-cinc.

Espriu sempre datava les cartes a peu de plana, a la fi.

Síntesi esplèndida del passat andorrà, del neguit del present i –potser?– dels camins del demà. Per què no? |

Aquesta aportació ha estat cedida pel servei de Promoció Cultural del Govern i prové d'un projecte del 1985 que consistia a editar una revista cultural anomenada "Quatre ratlles"

Manifest Àgora Cultural 2000

La veu de la terra:
unes quantes frases

ÀGORA, per mitjà de la veu
d'Antoni Morell

Els petits només tenim el bressol. Els petits només tenim feixes, barrancs, algun pradot, potser una borda... Si, també innumbrables cases pairals ubicades a i al llarg de la terra, a l'ample, al Nord, al Sud, a l'Est, a l'Oest, arran de mar, o arrecerades a les neus, protegides dels óssos, o al tros on neix la pera llimonera. O embolcallats i explicats –malgrat tot!– per una llengua universal i per un devenir històric, institucional i jurídic d'identitat i de personalitat pròpies, diferencials, que no significa pas manca de solidaritat i d'universalitat, ans al contrari. Com sempre, la planta neix d'unes arrels i unes terres acollidores i assaonades.

[...]

Sí, em van ensenyar la noia d'Escàs i el nen d'Alpicat, les padrines de Balaguer o els taxistes de l'eixample, o els pescaires del vell Poble Nou, o els que guiaven les Golondrinas, esperant pacients al peu de Colom. O els masovers i masoveres de la Cortinada, o els que vingueren de París o de Perpinyà, o ella, que m'ensenyà Badalona, La Monumental o les Arenes i per aquelles persones que es barallin amb els braus, m'assabentà que existien grans ciutats per conèixer, i places i carrers. I dones i homes que parlaven altres llengües. I també, que alguns més enllà de les fronteres parlàvem la mateixa. La nostra! O aquells que m'adoctrinaren sàviament en el «De Profundis» gregorià. Sí, sí, sóc i som fills de la terra i de les

terres. I per tant, Andorra per a mi, i per a gairebé tothom, així ho pensem des d'Àgora, no ha estat un refugi, ha estat el més natural, el que havia de ser i només podia ser: lloc, país, gents, nació, Estat, l'únic al món que té com a llengua oficial la llengua catalana. És clar que sí! Cal no oblidar en aquest sentit que des de l'any 1938, per Ordinacions i Edictes, passant pel 1953, pel 1957, pel 1966 i pel 1968... i més fins aquí, el Consell General, ja que la llengua catalana és la llengua oficial, va fer públiques unes Ordenacions i Edictes, estatuïnt que totes les «peticions» adreçades a les corporacions públiques haurien de ser redactades en català, així com totes les publicitats comercials, rètols, cartells..., la qual cosa implícitament significa que és i ha de ser el vehicle normal d'expressió oral i escrita. Però, ensems, és país, som gent i gents de frontera. És a dir, que intentem acollir, però pacíficament. Si és possible, sense ensurts, ni sang vessada inútilment, com alguns dels aparentment grans.

Sé i sabem perfectament que alguns, també certament, flirtegen o han flirtejat amb Borbons, amb Àustries, amb Dos Sicilies, amb dictadures, amb repúbliques. Tot plegat, em sona i ens sona als somnis de ficció de Borges. El meu país, el nostre, penso que ha sabut preveure, que no és altra cosa que la premissa major per elaborar un bon sil·logisme: la identitat inalienable i alhora acollidora.

He de dir, ho vull i ho dec i ho puc dir (això és molt personal), que alguna i algú renegaven, sí, sí, dic renegar per allà els anys setanta... I pobres, defalliran perquè algun dia no van ser ni honestes ni honestos i es van... -què?- comprar (sic!) un passaport andorrà que els ha permès... No ho sé. L'única cosa que sé és que no m'aguanten els ulls...

La nostra cultura és senzilla, modesta. És la cultura de la veu, dels ecos que neixen i moren a l'entorn de les feixes, del tarrós, dels emprius, dels cavallers, dels hereus, de les pubilles i de tota aquella germanor que pujava i baixava, creuant fronteres. És la veu de la terra que acull totes, totes les cultures. Però, ensems, la clau de ferro forjat de la porta de casa, la nostra modesta cultura andorrana, que les rep totes, però no vol ser ni violada, ni conculcada. Sí, sí, hi ha un repte: no s'ha de perdre de cap manera la nostra llengua universal, ni els racons, ni els

solers, ni els aixartells amb què han cavat, d'altres, aquest llegat. Pot ser? Jo diria que sí! Em van ensenyar que els núvols podien ser de cotó fluix. Però la veu de la terra és on es recrea cada dia la nostra cultura digna, esplèndida en intencions i, alhora, oberta a tots els torbs. No tenim por, penso, ni a la borrufa, ni a les congestes. Però, som fills de tots aquells que han escrit i han servat el nostre devenir, com a mínim des del segle IX, passant pels textos costumaris «Manual Digest» i «Politar Andorrà», per tots els excursionistes, historiadors de França, d'Anglaterra, d'Espanya... L'obra important del Centre Excursionista de Catalunya, els descobridors del país, viatgers com són Zamora; francesos i d'altres; Fra Junoy, etcètera; la qüestió d'Andorra: els tractats de juristes fins a la fi del segle XIX. I després, és clar, Mossèn Cinto, i Manent, i Espriu, i Bartra, i Pla, i Vicens Andrés Estellés, i Anna Murià, i Pere Calders, i Miquel Martí i Pol, i Pau Casals, i Coromines, i Pompeu Fabra... Avui, Andorra té escriptors, historiadors, juristes, poetes des d'Andorra mateix; gràcies a tots els que acabem de citar, a un esforç important per part del Consell General, i de tots els governs envers l'andorranització. I mercès a mestres i professors des de fa anys i panys, i a una joventut, es digui el que es digui, magnífica. Sense oblidar els mitjans de comunicació, alguns des de fa molts anys, que, a vegades, han suplert mancances d'estructura oficial. Pensem -a l'entorn d'Àgora- que els estaments públics haurien de donar suport com mai (i ho fan, però ho han de fer més!) a la unitat de la llengua catalana, la identitat del nostre petit país. L'humanisme, que és la base de la unitat del món, no pas de l'anomenada «globalització», marcada per interessos espuris. I ajudar, també els petits que no han tingut la sort, com nosaltres, potser sense merèixer-ho, de ser un Estat molt digne, malgrat els errors i les mancances. Aquest és un manifest en defensa de la cultura dels petits -els sols que poden ser universals, perquè sense arrels, sense llengua, sense història, i sense institucions no s'arriba a ser res més que grandàries i excessives, avui anomenades eufemísticament, globalitzacions.

Creiem així mateix que la cultura d'un país -l'humanisme, és clar, no té fronteres i per tant és universal- neix del poble, del poble

arrelat a una terra.

Per tant, imaginem també que els organismes públics han de recollir, reordenar, si es vol, coadjuvar la proposta cultural que sura del poble. També analitzar-la, corregir-la, si cal, però sempre com a vas comunicant, mai no com a competidor.

Ajuda, ajuda, ajuda a totes les iniciatives culturals de l'interior, d'entrada, i envers l'exterior. I no només com a imatge estètica, sinó com la indestructible decisió d'un país que té llengua, història i institucions fetes de pau i tolerància, d'estratègia, de diplomàcia i d'independència, La cultura i la veu de la terra, en síntesi. Sumar, no restar ni dividir, i si és possible, multiplicar «ad infinitum».

He llegit darrerament, i també tots els companys de viatge d'Àgora, que Andorra voldria ser seu de l'Olimpiada d'hivern cap a l'any 2010. Idea magnífica, però també cal no oblidar que paral·lelament a les Olimpíades d'estiu i d'hivern les seues organitzen una Olimpíada cultural. Fins ara, no hem escoltat cap comentari pel que fa al cas. I no ho dic jo, ni les diverses associacions que componen Àgora. Ja ho van establir els grecs, fa molts segles. Per cert, cal recordar que Àgora és un mot grec. En aquest sentit, públicament desitjariem palesar que estem a disposició, ben modestament, del Govern i de totes les institucions del país, per si, complementant l'esperit de les Olimpíades, Andorra també vol preparar l'Olimpiada cultural de l'any 2010.

Ens permetran acabar aquest escrit dient:

"Si dic Andorra, dic tot el que me'n separa.

Escriu des del recer que em faig amb les paraules, el groc melangiós dels arbres m'acompanya i són clars els contorns tan tendres de la tarda.

Si dic Andorra, dic tot el que me'n separa."

És de Miquel Martí i Pol. Com ell diu, la seva segona pàtria, que no és altra que Andorra, la veu de la nostra terra, el brot de la nostra cultura que desitja ser universal, malgrat que siguem petits. I per això volem lluitar contra l'oblit del passat, personal i col·lectiu per ajudar a construir, des de la terra, l'esdevenidor.

Manifest

Àgora Cultural 2001

L'afirmació de l'andorranitat

Antoni POL
Secretari d'Àgora Cultural 2001

La cultura és el fruit característic d'una societat, que es renova continuament a partir del degoteig de les vivències, de tot tipus, individuals i col·lectives, que la configuren.

Per aquesta raó la cultura és l'autèntic patrimoni de la humanitat.

La cultura, com tot en la vida, permet múltiples aproximacions i lectures, però és l'únic element que ens relliga a tots, que ens comunica amb tots i que ens iguala a tots; és el tret que ens distingeix dels altres éssers vius; és el rastre que obrint-se camí entre les generacions ens transcendeix si hem estat capaços de marcar bé el solc.

Des d'Andorra, avui, a l'inici del segle XXI i del tercer mil·lenni des del comptatge microhistòric cristià, surt aquest manifest que creu en la necessitat de l'afirmació de l'andorranitat.

Afirmació que no pretén ser una reivindicació de titularitat, ja que, com s'ha dit, no té sentit, perquè la cultura és propietat de tots, depassa els pobles, les nacions, les llengües, els estats, les religions i és de tota la humanitat, la del primer món, la del segon món, la del tercer món i la del quart món, i més enllà si cal.

Afirmació que sí que pretén ser el reconeixement explícit de la contribució andorranana o des d'Andorra, d'una part molt petita de la humanitat, a la cultura de tots.

Andorranitat que se sustenta, no en la qualitat o el fet d'ésser andorrà (o tenir passaport), sinó en la voluntat de ser persones lliures (o neutrals en el sentit de ni els uns ni els altres sinó nosaltres); en la

voluntat de ser des d'un territori concret amb un fet territorial característic (o de frontera, i equilibrat); en la voluntat de ser d'unes institucions històriques (o copríncipat, Consell General, comuns i quarts, de base parlamentària popular les tres darreres); en la voluntat de ser des d'uns referents catalans (de llengua i cultura); en la voluntat de ser malgrat la petitesa i delicadesa del que som i la nostra dependència exterior; en la voluntat de ser fidels a una tradició renovada que creu en valors com la igualtat, la solidaritat, l'equilibri, la tolerància, el respecte a la pluralitat, l'humanisme occidental; en la voluntat de ser transcendent la matèria; en la voluntat de ser presents discretament a l'exterior i estar oberts al món i a l'evolució tot defensant les nostres petites diferències, i la nostra voluntat d'existir com a col·lectiu.

Som un país petit. Estem tancats a terra per altes muntanyes que alhora ens projecten enlair i ens obren una perspectiva enllà i amunt única del món i de l'univers que es troba envoltant-nos. Treure profit d'aquesta dimensió doble i de contrast a la vegada, que ens identifica, ens permetrà no perdre'ns en el llarg camí que estem convidats a fer.

I com que tot manifest té uns propòsits, ja enumerats, i un programa, es volen concretar tres actuacions a curt termini, desitjables per bones i urgents per necessàries, entre moltes altres de possibles, i evidentment marcades pel segell de la ciència, que no és més que l'esperit de conèixer en el sentit més ampli de la paraula.

Primer- Aquest manifest proposa a les entitats culturals, a les institucions públiques i a la societat andorranana fer realitat l'enciclopèdia andorranana, en un projecte modest però factible en què s'exposin el conjunt de coneixences relacionades amb Andorra preservant així un coneixement que està desapareixent desgraciadament a una gran velocitat amb la qual cosa es perdrà, si no ho reparem, el llegat dels nostres antecessors per a les generacions futures.

Serà alhora l'indret just on poder reflectir les nostres particularitats culturals.

Serà també un reconeixement a les generacions que ens han permès poder arribar a l'Andorra actual.

Segon- Aquest manifest proposa al Consell General l'adopció del sistema internacional, concretament de les unitats bàsiques, suplementàries i derivades de mesura, que va ser proposat internacionalment el 1960 en substitució del sistema mètric decimal acceptat a França el 1795 i reconegut pel Consell General el 1934.

Aquesta acció ha de permetre l'equiparació en l'ús de les unitats de mesura amb la comunitat internacional, igualment en l'educació, la recerca i la producció de béns.

Tercer- Aquest manifest proposa al Govern la creació del comitè nacional o l'associació andorranana de normalització i certificació, que permeti intervenir en la discussió, creació, proposició i adopció de normatives tècniques, com en la seva traducció per a un millor coneixement i divulgació entre la societat andorranana i en la certificació de qualitat de productes i de serveis.

L'equivalent de l'Aenor espanyola o l'Afnor francesa permetrà, a més, l'homologació dels productes produïts a Andorra i l'extensió dels corresponents certificats de qualitat així com la millora de la competitivitat de les empreses.

Assumim des de la nostra andorranitat, el repte de la cultura com a patrimoni de la humanitat!

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis
de Parla Catalana
Mas de la Coixa,
Rotonda Eix de l'Ebre, N-420 a/n
43770 Móra la Nova
CIF: G-43725233
Telèfon/fax 977 401 757

Manifest Àgora Cultural 2002

Joan Burgués i Martisella
Secretari d'Àgora Cultural 2002

Seguint el torn rotatori de les associacions que formen Àgora Cultural i en l'edició d'aquest any 2002 i d'acord amb els estatuts, li ha pertocat al Cercle de les Arts i de les Lletres el secretariat permanent de l'esmentada entitat.

Fa quatre anys que Àgora Cultural inicia el seu camí com a coordinadora, en aplegar les associacions culturals i artístiques que volguessin adscriure-s'hi amb la finalitat d'intentar coordinar els actes i les manifestacions que les diferents associacions pertanyents a Àgora organitzessin per tal de no duplicar-los, ni en el mateix dia ni en la mateixa hora. És labor difícil, però no impossible, i nosaltres, el Cercle, el secretariat actual, intenta i intentarà, dintre de les possibilitats, fer aquesta coordinació.

Després de quatre anys, en l'actualitat formem part d'Àgora Cultural deu associacions i estem duent un treball d'equip eficaç. Per una part, ens ha fet conèixer les activitats de cadascun i, fet important, el coneixement de les persones que en

formen part, i en d'altres aspectes ens ha fet unir les nostres aspiracions i els nostres anhels culturals i artístics.

Som conscients que Andorra és un petit país, però no evita que, com a petits que som, ens hàgim de donar a conèixer a l'exterior, i quina millor manera de fer-ho que per mediació de l'art i la cultura que realitzem a Andorra.

Aquest any, una efemèride important estem celebrant: l'aniversari de la mort del poeta mossèn Cinto Verdager, que gràcies als seus poemes *L'Atlàntida* i *Canigó*, i al seu sojorn a Andorra, ens deixa constància de les nostres valls i del coneixement del nostre país. Àgora Cultural, així com el col·lectiu d'associacions que en formen part, reten homenatge a l'insigne poeta mossèn Cinto amb diferents actes, en prova d'agraïment i testimoniatge.

També volem manifestar la nostra afirmació lingüística i defensar que el nostre idioma –el català– sigui respectat i revalorat en tots els aspectes, tot i que nosal-

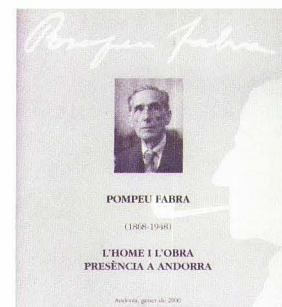
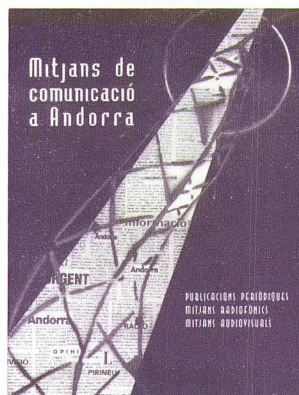
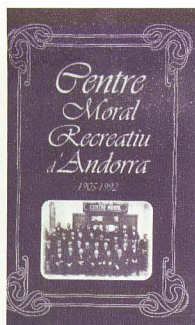
tres respectem el ventall lingüístic que conviu a Andorra.

També ens fem ressò de la trobada recent internacional a Madrid per veure l'encaix de les persones que ja estan en edat de jubilació; com va dir molt bé el secretari general de les Nacions Unides, Kofi Annan, en la seva intervenció, ell és un jove de 64 anys i encara té ganes de seguir treballant i aportant el seu bagatge a tot allò que se li demani. Nosaltres voldríem fer una crida a les persones que ja estan en aquesta edat que vulguin col·laborar amb Àgora Cultural i aportar-nos el seu saber i la seva experiència.

Voldríem demanar també als estaments oficials exportar la nostra cultura fora de les nostres fronteres, amb les obres dels nostres artistes i escriptors per fer nexes d'unió i de coneixement dels nostres valors amb els altres i fer així també afirmació de país.

Finalment volem manifestar al ministeri de Cultura el nostre agraïment pel suport que rebem, encara que insuficient, i suggerir-li que la cultura deixi d'ésser l'aparat menys considerat quant a les subvencions que ens atorga a les diferents associacions. I agrair, a més, als diferents estaments bancaris del Principat i al ministeri de Cultura els lots de llibres que avui els podem oferir a tots vostres gratuïtament, i al comú d'Escaldes-Engordany haver-nos cedit la sala d'actes dels Centre Cultural per poder celebrar-hi la manifestació.

Gràcies a tots.

Cada dimecres

CINECLUB DE LES VALLS

G E N E R

- Inici del 20è Cicle de conferències (SAC)

F E B R E R

- Lliurament de premis del Concurs popular de pessebres (CCC)
- VIII Mostra de cinema català a Andorra (CCC)
- Lliurament del premi Carles Sabater (CCC)

M A R Ç

- Presentació de la segona publicació de Papers de recerca històrica (SAC)

A B R I L

- Presentació del llibre *Escriptors d'avui, escriptors d'aquí* (CCC)
- Celebració de la Diada de Sant Jordi (CCC)

M A I G

- VII Mostra de teatre jove a Andorra (CCC)

J U N Y

- Presentació del premi Carles Sabater (CCC)
- Flama del Canigó - Falles de Sant Joan (CCC)

J U L I O L

- Primeres Jornades Culturals del Pirineu (SAC)

A G O S T

- XVII Diada andorrana a l'UCE (SAC)
- 5è Cicle internacional d'òrgue del Principat d'Andorra
- 3a Acadèmia d'òrgue contemporani

S E T E M B R E

- Adhesius Correllengua (CCC)

O C T U B R E

- Vuitena fira de creació i reciclatge Brossart (La Xarranca)

N O V E M B R E

- Premi internacional Carles Sabater (CCC)
- 10 Jornades de la SAC (SAC)

D E S E M B R E

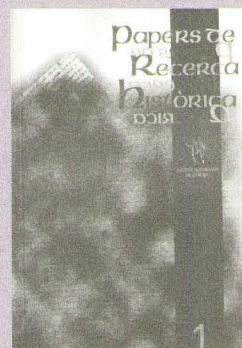
- Concurs de pessebres (CCC)

Algunes de les darreres
publicacions de les
entitats que formen
Àgora Cultural

ESCRITORS D'AVUI,
ESCRITORS D'AQUÍ

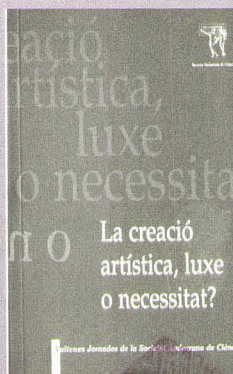
SANT JORDI 2003

RECURS DE CONFERÈNCIES
2 0 0 2

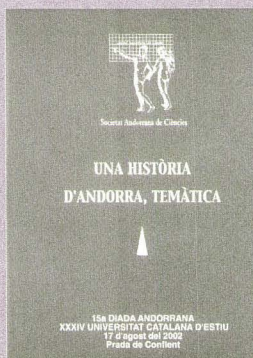

Sobir i Andorra & Claret

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis
de Parla Catalana
Mas de la Coixa,
Rotonda Eix de l'Ebre, N-420 s/n
43770 Móra la Nova
CIF: G-43725233
Telèfon/fax 977 401 757

Arne Jacobsen 1902-2002
Milestones & Evergreens

Recull de jocs populars d'Andorra